

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821

Τὸ προσωπικὸ ἀρχεῖο τοῦ πρώτου Κυβερνήτη τῆς Ἐλλάδος Ἰωάννη Καποδίστρια, τὸ δόποιο σώζεται σήμερα στὴν Κέρκυρα (Ἀρχεῖον Ἰονίου Γερουσίας - τμῆμα Καποδιστριακόν), ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα μὰ ἀπὸ τὶς καλύτερες πηγές μας γιὰ τὴ μελέτη τῆς ιστορίας τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ τῆς περιόδου διακυβερνήσεως τοῦ Καποδίστρια. Στὰ ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ, ποὺ δὲν ἔχουν μελετηθῆ μέχρι σήμερα ἵκανοποιητικά, ὁ ἐρευνητὴς μπορεῖ νὰ βρῇ πολλὲς ιστορικές πληροφορίες, ἀρκετὲς μερικὲς φορὲς νὰ τεκμηριώσουν καὶ εἰδικές μελέτες¹, σημαντικὸ δῆμος εἶναι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ παρουσιάζουν καὶ ἄλλα πολλὰ ἔγγραφα, τὰ δόποια ἀναφέρονται σὲ ἐπὶ μέρους θέματα ἡ φωτίζουν ἄγνωστες λεπτομέρειες διαφόρων γεγονότων.

Οἱ περισσότερες τῶν ἔγγραφων τοῦ Καποδιστριακοῦ Ἀρχείου ἀναφέρονται ἰδίως στὰ κύρια γεγονότα ἡ θέματα τῆς ιστορικῆς περιόδου ποὺ ἥδη μνημονεύσαμε, ὑπάρχουν δῆμοι καὶ ἀρκετὰ ἔγγραφα σχετικὰ μὲ πρόσωπα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ μὲ περιοχές ὅχι τῆς νοτίου Ἐλλάδος, δπου εἶχε περιοριστῇ ὁ ἀγώνας κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ἐπαναστάσεως. Στὴ δεύτερη αὐτὴ κατηγορία ἀνήκουν καὶ τὰ ἀνέκδοτα, δσο ἔρουμε, ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε παρακάτω καὶ τὰ δόποια ἀναφέρονται στὴν ιστορία τοῦ Ἀγιωνύμου Ὄρους τοῦ Ἀθω κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλιγγενεσίας.

Βέβαια, ἡ ιστορία τοῦ Ἀγίου Ὄρους κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 μᾶς εἶναι σήμερα ἵκανοποιητικὰ γνωστὴ χάρη στὶς νεώτερες ἔρευνες², πι-

1. Βλ. π.χ. τὴ διδακτορικὴ μου διατριβὴ «Ἡ ἐπανάσταση στὴν Δυτικὴ Στερεά Ἐλλάδα μετὰ τὴν πτώση τοῦ Μεσολογγίου ὡς τὴν ὁριστικὴ ἀπελευθέρωσή της, 1826-1832», Παράρτημα Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀριθ. 8, Θεσσαλονίκη 1962, ἡ ὥσπεια στηρίζεται κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος σὲ ἀνέκδοτα ἔγγραφα τοῦ Καποδιστριακοῦ Ἀρχείου.

2. Γιὰ τὸ Ἀγιον Ὄρους κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 βλ. κυρίως τὰ ἔξῆς δημοσιεύματα: Ἰωάννον Π. Μαμάκη, «Διήγησις περὶ Ἀγίου Ὄρους ἐν καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821», «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης», τ. 7 (Θεσσαλονίκη 1957), σ. 215-237. Τοῦ ἴδιου, Νέα στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Χαλκιδικῆς τὸ 1821, «Δελτίον Ἰστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας», τ. 14 (Ἀθῆναι 1960), σ. 406-549. Τοῦ ἴδιου, «Ἡ ἐπανάσταση στὴ Χαλκιδικὴ

στεύουμε ὅμως ὅτι κάτι θὰ προσφέρουν καὶ τὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε καὶ τὰ ὄποῖα μᾶς διαφωτίζουν ἀρκετὰ πάνω στὸ θέμα τῶν σχέσεων τοῦ Κυβερνήτη μὲ τὰ μοναστήρια τοῦ Ἀθω καὶ ίδίως πάνω στὸ ζήτημα τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀπὸ τὸν Καποδίστρια καὶ τῆς ἐπιστροφῆς σὲ αὐτὸ δόσων ιερῶν κειμηλίων καὶ σκευῶν εἶχαν μεταφερθῆ στὴ νότιο Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἀποτυχία τοῦ κινήματος τοῦ Ἐμμ. Παππᾶ στὴν Χαλκιδική. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ Καποδίστριας ὁ ὄποιος, τόσο ἀπὸ οἰκογενειακὴ παράδοση, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν μακρόχρονη παραμονὴ του στὴν Ρωσία, ἦταν ἀφοσιωμένος στὴν Ὁρθοδοξία καὶ ἔτρεφε βαθὺ σεβασμὸ πρὸς τὰ κειμήλια τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους, φρόντισε μὲ ἐπιμέλεια τὸ καλοκαίρι τοῦ 1830 νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ σταλοῦν μὲ ἑθνικὸ πλοϊο στὸ Ἁγιον Ὄρος, γιὰ νὰ παραδοθοῦν τὸ καθένα στὴ μονὴ ποὺ ἀνήκε. Ἐπίσης ὁ Κυβερνήτης προσπάθησε, ὅσο ἦταν δυνατόν, νὰ ἀποζημιωθοῦν τὰ μοναστήρια τοῦ Ἀθω γιὰ ὅσα ιερὰ κειμήλια ἦ σκεύη των εἶχε ἀναγκαστῆ νὰ ἐξαργυρώσῃ τὸ ἔθνος κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἀγώνα μὲ βάση ἔνα σχετικὸ νόμο ποὺ εἶχε ψηφίσει τὸ Βουλευτικὸν στὶς 5 Ἀπριλίου τοῦ 1822¹.

Τὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσιεύουμε (10 συνολικὰ) εἶναι κατὰ γενικὸ σχεδὸν κανόνα ὀρθογραφημένα, γι' αὐτὸ καὶ προτιμήσαμε νὰ διορθώσουμε καὶ τὰ ἐλάχιστα λάθη τους, ἀναφέροντας ταυτόχρονα στὶς ὑποσημειώσεις καὶ τὴ γραφὴ τοῦ κειμένου. Ἐπίσης, σιωπηρὰ καὶ ὅπου ἦταν ἀπόλυτα ἀναγκαῖο, ἐπεμβαίνουμε καὶ στὴ στίξη τῶν κειμένων. Τέλος ἀποκαθιστοῦμε μιὰ ὁμοιομορφία ὡς πρὸς τὴ γραφὴ μὲ ἀρχικὸ κεφαλαῖο γράμμα τῶν κυρίων ὀνομάτων, τοπωνυμίων καὶ διαφόρων ὄρων.

Ι. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΛΟΥΚΑ ΛΕΟΝΤΑΡΙΑΔΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1827

Αὔγουστου 9

Πρωτότυπο (Ἀρχείον Καποδίστρια, φάκ. 477, ἀριθ. 1). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένο σὲ τρία δίφυλλα χαρτιὰ (δώδεκα συνολικὰ σελίδες) διαστάσεων $0,200 \times 0,240$ μ. Ἡ τελευταία σελίδα λευκή.

τὸ 1821. Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἁγιορειτῶν καὶ ὁ ρόλος τοῦ Ἐμμ. Παππᾶ, Θεσσαλονίκη 1962 (ἀνατύπωση ἀπὸ τὰ «Χρονικὰ τῆς Χαλκιδικῆς»), ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία. Γ. Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου (Λαζαρίδον), "Ἐγγραφα Ἁγίου Ὄρους τῆς μεγάλης ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, 1821-1832, τ. Α', Ἀθῆναι 1966. Πρβλ. ἐπίσης Γερασίμου Συρνάκη, "Ἄγιον Ὄρος, Ἀθῆναι 1903, σ. 173-179. Ι. Κ. Βασιδραβέλλη, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ἔκδοση 3η, Θεσσαλονίκη 1967, σ. 121-166.

1. Βλ. σχετικά Π. Μ. Κοντογιάννη, Τὰ κειμήλια τοῦ Ἁγίου Ὄρους κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, «Θεολογία», τ. 4 (Ἀθῆναι 1926), σ. 144-152, ίδιως σ. 149-152.

Π ε ρ ί λ η ψ η: — 'Ο ἀρχιμανδρίτης Λουκᾶς Λεονταριάδης, ἡγούμενος τῶν μετοχίων Μπουρούτζι καὶ Φλωρέστι τῆς Μολδαβίας, ποὺ ἀνήκαν στὴ μονὴ Ἐσφιγμένου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, γράφει ἀπὸ τὸ Κισνόβι τῆς Βεσσαραβίας στὸν κόμη Ἰωάννη Καποδίστρια, ποὺ εἶχε ἥδη ἐκλεγῆ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ ἀνακοινώνει ὅτι εἰδὲ ἀντίγραφο μιᾶς ἐπιστολῆς-ἐκκλήσεώς του ἀπὸ 28 Ἰουνίου 1827 πρὸς τὸν Δῆμο. Ἰγγλέση καὶ ἄλλους Ἑλληνες μεγαλεμπόρους τῆς Ὄδησσοῦ, σχετικὴ μὲ ἔνα δάνειο γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ ἐπαναστατημένου ἔθνους. Ὁ ἐπιστολογράφος ἐκφράζει τὴ λύπη του ποὺ δὲν μποροῦν, αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι Ἀγιορεῖτες τῶν μετοχίων τῆς Μολδοβλαχίας, νὰ συμμετάσχουν στὸ δάνειο, γιατὶ ἔχουν χάσει πρὸς τὸ παρὸν τὰ κτήματά τους καὶ ἔχουν καταφύγει ὡς πρόσφυγες στὴν Βεσσαραβία. Γι' αὐτὸ προτείνει νὰ τοὺς δανείσουν χρήματα οἱ Ἑλληνες ἔμποροι τῆς Ὄδησσοῦ μὲ ἐγγύηση τοὺς τίτλους τῶν κτημάτων τους τῆς Μολδοβλαχίας. Στὴν περίπτωση αὐτὴ εἶναι πρόθυμοι, αὐτός, ἄλλοι ἐκκλησιαστικοί, καθὼς καὶ λαϊκοί Ἑλληνες ἄρχοντες τῶν Ἡγεμονιῶν, νὰ προσφέρουν συνολικὰ 5.000 ὁλλανδικὰ φλουριά. Ὁ Λεονταριάδης ὑπόσχεται ἐπίσης, ὅταν ξαναπάρουν τὰ κτήματά τους στὴν Μολδοβλαχία, νὰ στέλνῃ κάθε χρόνο τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματά τους «εἰς τὴν πατρῷα... διὰ τὸ ὅτι καὶ τὸ δλον τοῦ Ἐσφιγμένου ἐποσφέρθη εἰς τὴν πατρῷα καὶ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐλληνικῆς ὑποθέσεως». Κατόπιν ἐκθέτει στὸν Καποδίστρια τὰ σχετικὰ μὲ τὴν τύχη μιᾶς μεγάλης προσφορᾶς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη, ποὺ εἶχε γίνει στὴν ἄρχῃ τοῦ ἀγώνα ἀπὸ τὸν Γιαννιώτη Ἀνδρέα Παύλου, τραπεζίτη στὸ Ἰάσιο, καὶ τέλος παραθέτει μιὰ βιογραφία τοῦ ἑαυτοῦ του, γιὰ νὰ πληροφορηθῇ ὁ Καποδίστριας «τὸ τίς ἐστὶν ὁ γράφων».

σ. 1

'Ἐκλαμπρότατε Κόμη!

Τὴν ἐν Κ(υρίῳ) περιπόθητὸν μοὶ ὑμετέραν Ἐκλαμπρότητα ἐκ βάθονς ψυχῆς ταπεινῶς εὐχόμενος ὑποκλινέστατα προσκυνῶ.

†Κατὰ τὴν 20ὴν τοῦ παρελθόντος ἡξιώθην νὰ ἰδῶ ἵσον γράμματος τῆς ὑμετέρας Ἐκλαμπρότητος, γεγραμένον τῇ 28ῃ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου, πρὸς τὸν ἐν Ὄδησσοῦ κύριον Αημίτιουν Ἰγγλέζην!, ἐν ᾧ ἀνέγνων τὰ ὅσα χριστιανικῶς

1. Μετὰ τὴν παράδοση τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν (25 Μαΐου 1827), ὁ Καποδίστριας, ποὺ βρισκόταν τότε στὴν Πετρούπολη, πληροφορήθηκε ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ὅτι ἄρχισαν στὴν Ἐπτάνησο οἱ ἐγγραφές γιὰ ἔνα δάνειο 50.000 ἀγγλικῶν λιρῶν, τὸ ὅποιο θὰ χρησιμοποιόταν γιὰ τὸν ἐφοδιασμὸ τῶν στρατευμάτων ποὺ ἀναδιοργάνωνε στὴν Ἑλλάδα ὁ Ἀγγλος φιλέλληνας στρατηγὸς R. Church. Ο Καποδίστριας, ἀφοῦ πρόσφερε ὁ ἴδιος γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ 50.000 φράγκα, ἐγραψε καὶ στὸν Δῆμο. Ἰγγλέση στὴν Ὄδησσο καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ βοηθήσῃ καὶ ἑκεῖνος, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπευθυνθῇ καὶ στοὺς ἄλλους Ἑλληνες μεγαλεμπόρους τῆς ἴδιας πόλης Ἀλέξ. Μαύρο, Γρηγ. Μαρασλῆ, Ἀλέξ. Κουμπάρη, Θεόδ. Σεραφίνο καὶ ἄλλους (βλ. σχετικὴ ἐπιστολὴ: 'Ι. Α. Κ α π ο δ ί σ τ ρ ι α, Ἐπι-

τε καὶ πατρικῶς σημειοῖ καὶ συμβουλεύει ἡ καλοκάγαθος αὐτῆς ψυχή, περὶ τοῦ νέον δανείου διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς φιλτάτης ἡμῶν πατρίδος. Ἐξ οὗ καὶ παρακινοῦμαι, ἵνα λάβω τὴν τόλμην καὶ ἐμφανισθῶ πρὸς τὴν αὐτῆς Ἐκλαμ- πρότητα διὰ τοῦ παρόντος μον ταπεινοῦ.

Λυποῦμαι ἐκ ψυχῆς, ἐκλαμπρότατέ μοι Κύριε, διὰ τὸ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐκπληρώσω καὶ ἥδη τὸ χρέος μον, κατὰ τὴν ἐμὴν ἐπιθυμίαν, πρὸς τὴν πολυ- παθῆ φιλτάτην ἡμῶν πατρίδα, καθὼς αὐτὸ τοῦτο ἐγένετο κατ' ἀρχάς, ὅτε ἀνὰ χεῖρας¹ εἶχομεν τὰς ἡμετέρας περιουσίας, καὶ μάλιστα λυποῦμαι, λέγω, δι' αὐτὴν τὴν στιγμήν, ὅτε ἡ μεγαλητέρᾳ ἀνάγκῃ τῆς πατρίδος, ὡς σημειοῖ καὶ ἡ ὑμε- τέρᾳ Ἐκλαμπρότης. Καὶ δὴ μὴ ἔχων ἐτερόν τινα τρόπον περὶ βοηθείας, ἐσκέ- φθη² ἵνα ὑποκλινέστατα ἀναγγείλω αὐτῇ τὰ ἐφεξῆς.

Οἱ τῆς Ὁδησσοῦ κύριοι ἔμποροι, ἐὰν θελήσωσι, δύνανται νὰ δανείσωσι μίαν χρηματικὴν ποσότητα, εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐνταῦθα εὑρισκομένους ἀπὸ Μολ- δοβιλαχίας Γραικούς, ἐκκλησιαστικούς τε καὶ πολιτικούς, οἵτινες ἔχομεν³ ἀκί- νητον περιουσίαν/εἰς τὰς ὁγηθείσας ἐπαρχίας ἴκανης ποσότητος, ἐκ τῶν εἰσο- δημάτων τῆς ὁποίας θέλωσιν ἀποπληρωθῆ, ἀμα τῆς πολιτικῆς συγχωρούσης, τὸ νὰ λάβωμεν αὖθις ὅπο τὴν ἡμετέραν κυριότητα τὰς περιουσίας αὐτάς. Λιὰ δὲ τὴν ἀσφάλειαν θέλομεν⁴ τοῖς ἐγχειρίσει⁵ ἔγγραφα αὐτῶν τῶν κτημάτων μεθ' ὅμολογίας τακτικῆς, ἄπεο καὶ Θεοῦ βοηθείᾳ διεσώσαμεν καὶ εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν. Ζηλωταὶ λοιπὸν καὶ πρόθυμοι τῆς συνεισφορᾶς ταύτης εἰσὶ κατὰ τὸ πα- ρὸν τινές, μένει μόνον νὰ ἐγκριθῆ τὸ τοιοῦτον παρὰ τῆς αὐτῆς Ἐκλαμπρότη- τος, καὶ νὰ εὐδοκιήσῃ φιλευσπλάγχνως, εἰς τὸ νὰ πιστοποιήσῃ τοὺς Ὁδησση- τοὺς κυρίους ἔμπόρους, ὅτι ἐν τῷ δέοντι καιρῷ ἐσμὲν κύριοι τῶν ἐν Μολδοβιλα- χίᾳ γραικικῶν ἡμετέρων κτημάτων, μοναστηριακῶν τε καὶ πολιτικῶν, καὶ ἐπο- μένως νὰ τοὺς παρακινήσῃ τὸ νὰ ἀνοίξωσιν ἡμῖν τὸ τοιοῦτον δάνειον διὰ τὸ κα- λὸν τῆς φιλτάτης ἡμῶν πατρίδος. "Οταν δὲ σὺν Θεῷ λάβῃ πέρας τὸ τοιοῦτον μον ταπεινὸν πρόβλημα, εἰδοποιῶ, ὅτι ἐγὼ διατηροῦμεν τῆς προσφέρω εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος 1.500, ἥτοι χίλια πεντακόσια φλωρία δλ(λαν)δ(ικά), Σεραφείμ δ ἀρχιμανδρίτης καὶ καθηγούμενος τοῦ ἐν Ἱασίῳ Ἀθωνικοῦ γραι- κικοῦ μοναστηρίου τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν⁶ 1.000, ἥγονν χίλια δμοια φλωρία,

σ. 2

στολαί, μετάφραση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ Μ. Σχινᾶ, τ. 1, Ἀθῆναι 1841, σ. 105-108). Ἡ ἐκκληση της αὐτῆς τοῦ Καποδίστρια βρῆκε πραγματικὰ ἀνταπόκριση (βλ. Καποδίστρια, Ἐπι- στολαί, 1, σ. 139-140).

1. Στὸ χφ. ἀναχεῖρας.
2. Στὸ χφ. ἐσκεύθηρ.
3. Στὸ χφ. ἔχωμεν.
4. Στὸ χφ. θέλωμεν.
5. Στὸ χφ. ἐνχυρίσει.

6. Γιά τὸ μοναστήρι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ Ἱάσιο καὶ τὸν ἡγούμενό του ἀρχιμαν- δρίτη Σεραφείμ τὸν Καρακαλλινὸ βλ. Γ. Ἄλεξάνδρου Λαυριώτου, Τὸ Ἀγιον

”Ιγνάτιος καὶ Γρηγόριος οἱ ἀρχμανδρῖται καὶ καθηγούμενοι τοῦ αὐτοῦ ὅρους Ἀθωνος ἐν Μολδαβίᾳ γραικικῶν μοναστηρίων Δάρκου καὶ Θεοδωρενίου 1.000, τουτέστι χίλια φλωρία ὄλ(λαν)δ(ικά), ἐκτὸς τούτων εἰσὶ καὶ ἔτεροι ἐκκλησια-στικοὶ ὁμογενεῖς. Ἐκ δὲ τῶν πολιτικῶν προσώπων εἰσὶ κατὰ τὸ παρόν, ὃ τε σ. 3 ποστέλνικος¹ Κονσταντίνος Σοῦ/τζος, γαμβρὸς τοῦ ἐν Βλαχίᾳ μακαρίτον Δη-μητρίου Ῥακοβίτζα, ὅστις προσφέρει 800, ἡτοὶ ὀκτακόσια φλωρία ὄλ(λαν)-δ(ικά), ὃ ἀδελφὸς αὐτοῦ σπαθάρης² Νικόλαος Σοῦτζος, γαμβρὸς τοῦ ἐν Βλαχίᾳ βιορίκου³ Νιτζουλέσκου, 500, ἥμονν πεντακόσια ὅμοια φλωρία, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν ἡγεμονίδης Γρηγόριος Σοῦτζος 200, τουτέστι διακόσια φλωρία ὄλλαν-δ(ικά), ἀπερὶ καὶ συμποσοῦνται 5.000, ἡτοὶ πέντε χιλιάδες φλωρία. Μετὰ τῶν ὁγκέντων ἔλαβον ὁμιλίαν περὶ βοηθείας καὶ ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς τὸ τοιοῦτον πρόβλημα, ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἀνὰ τοῦτος χρήματα οὐκ ἔχωσιν, ὡς εἴ-πον ἀνωτέρω. Ἐν δὲ κατ’ ἀγαθὴν τύχην ἀνοιχθῆ εἰς ἡμᾶς αὐτὸν τὸ δάνειον, ἐλ-πίζω νὰ εῦρω καὶ ἐτέρους οὐκ δλίγους σινδορομητάς. Σὺν Θεῷ δὲ ὅταν λάβωμεν ὑπὸ τὴν διοίκησίν μας τὰ ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἡμέτερα γραικικὰ μοναστήρια, ἐγὼ ἀπὸ μέρους μους ταπεινῶς ἀποφασίζω, τὸ νὰ στέλλεται εἰς τὴν πατρίδα καθ’ ἔκα-στον ἔτος τὸ ἡμισυ τοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ τὰ τοῦ Ἐσφιγμένου ἐν Μολδαβίᾳ με-

”Ορος μετὰ τὴν ὁθωμανικὴν κατάτησιν, «Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Βυζαντι-νῶν Σπουδῶν», τ. 32 (Αθῆναι 1963), σ. 209-216.

1. Κατὰ τὸν Ν. Βέη (σημείωμα στὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη», τ. 10, Αθῆναι 1930, σ. 841) ὁ δρος ποστέλνικος τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν ἀντα-ποκρίνεται «εἰς τὸ παρ’ ἡμῖν ἀξίωμα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας». Ἐπίσης στὴν εἰδικὴ μελέτῃ τοῦ Nicolaie Stoicescu, Statul Domnesc și Marii Dregători din Țara Românească și Moldovă (sec. XIV-XVII), București 1968, σ. 263-271, ἀναφέρεται γιὰ τὸ ἀξίωμα αὐτὸν ὅτι οἱ λατινικὲς πηγὲς παρουσιάζουν τὸν ποστέλνικο ὡς «summus aulae praefectus sive provinciae mareschalus» (ξ.ἄ. σ. 265). Διευκρινίζεται ἀκόμη ὅτι ὑπάρχουν διάφορες διακυμάνσεις ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενο τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ ποστέλνικου καὶ γενικὰ ὅλων τῶν ἀξιωματούχων τῆς Βλαχίας καὶ Μολ-δαβίας. Ὁ ποστέλνικος θὰ μποροῦσε τελικὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου.

2. Ὁ σπαθάρης εἶναι τακτικὸ μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ ἡγεμόνος στὴν Βλαχία, τέταρτο κατὰ σειρὰ μετὰ τὸν Μεγάλο Λογοθέτη καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν βεστιάριο. Τὸ ἀξίωμα ἔχει χαρακτήρα στρατιωτικὸ καὶ ἀνταποκρίνεται μᾶλλον στὸν στρατηγὸ ἢ τὸν ἀρχηγὸ στρατιᾶς (βλ. Stoicescu, ξ.ἄ. σ. 243-247, ὃ δόποις καὶ δέν παραδέχεται καμιὰ συγ-γένεια τῶν σπαθαρίων τῆς Μολδοβλαχίας μὲ τοὺς βυζαντινὸς σπαθαρίους ἢ πρωτοσπα-θαρίους).

3. Ὁ βόρδ νικος (ἀπὸ τὸ σλαβικὸ dvorn-ik=αὐλὴ-αὐλικὸς) ἡταν ἀνώτατος δικαστικὸς ὑπάλληλος ποὺ συγκέντρωνε δλες τὶς δικαστικὲς ἀρμοδιότητες (ἴσως θὰ μποροῦσε νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπουργὸς δικαιοσύνης ἢ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, χωρὶς ἀπόλυτη βέβαια ἀντιστοιχία πάντα). Πολλὲς φορές ὁ ἴδιος τίτλος δηλώνει γενικὰ τὸν δικαστή, κυβερνήτη, δήμαρχο, ἀκόμη καὶ κάποιον ἀξιωματοῦχο ἐπιφορτισμένο μὲ τὴν κοινωνικὴ πρόνοια (βλ. Stoicescu, ξ.ἄ. σ. 185-204).

τόχια Μπουρούτζιον καὶ Φλωρέστιον, διὰ τὸ ὅτι καὶ τὸ ὅλον τοῦ Ἐσφιγμένου ἐπροσφέρθη εἰς τὴν πατρίδα, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, μετὰ τοῦ κοινοβιάρχου αὐτοῦ πατρὸς Εὐθυμίου καὶ τῶν ἐγκριτωτέρων κοινοβιωτῶν, καὶ ενδόσκεται ἥδη εἰς τὰς νήσους Ὅρδαν καὶ Σαλαμῖναν ἐν τῷ ἐν αὐτῇ μοναστηρίῳ τοῦ Ἀγίου Νικολάου, δηλαδὴ ἀπαντά τὰ κινητὰ αὐτοῦ πράγματα, καθὼς ἀρχαῖα χρυσόβουλλα τῶν ἀειμνήστων βασιλέων, ἵερὰ σιγίλλια¹ τῆς Μεγάλης² Ἐκκλησίας καὶ ὅσα νεώτερα ἔγγραφα, προσέτι τά τε ἄγια λείψανα, σκεύη καὶ κειμήλια καὶ εἴτι ἄλλο, ἐξ ὧν καὶ ἐγένετο ἡ ὑπωσοῦν βοήθεια εἰς τὸ ἔθνος, ἐπειδὴ καὶ τὸ τοιοῦτον παράδειγμα ἡκολούθησαν καὶ ἔτερα τοῦ δόρον³ Ἀθωνος μοναστήριον. Διὸ καὶ ἐλπίζω νὰ μιμηθῶσιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ περὶ τοῦ ἀναφερομένου ἱμίσεος εἰσοδήματος. Καὶ ταῦτα μὲν ὑποκλινῶς περὶ τούτων.

Πρὸς τούτοις κρίνω χρέος μον, ἵνα ἀναφέρω αὐτῇ διὰ μίαν ποσότητα 368.000, χιλιάδων γροσίων χοημάτων ἐθνικῶν, τὰ ὅποια μένωσιν ἀνενέργητα χωρίς τινα λόγον δικαιοσύνης. Ἐχει δὲ οὕτως. Ἐν Ἰασίῳ ενδόσκεται τις τῶν πλονσίων ὁμογενῶν ἔμπορος, ὀνόματι Ἀνδρέας Παύλου, ἐξ Ἰωαννίνων, ὅστις ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, ἐπροσφερεν εἰς τὸ ἔθνος μίαν ποσότητα χοημάτων, μὴ δὲ ενδεθέντων παρ' αὐτῷ μετρητῶν, ἐνεχείρισε τοῖς τότε ἐν Ἰασίῳ ἐπιτρόποις, τέσσαρας ὁμοιογίας χρεωστικάς, ἐπ' ὀνόματι τινῶν ὁμογενῶν ἔμπορων, παρ' ὧν ἔμελλεν ἡ ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ τὴν ποσότητα², καθὼς καὶ ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν μίαν ὁμολογίαν ἔως 87.000 χιλι(ά)δ(ες) γρόσια, τυχούσης δὲ τῆς ἀπὸ Ἰασίον φυγῆς κατὰ τὸ ἔτος 1821ον καὶ ἐλθόντος τοῦ ὁρθέντος ἐνταῦθα εἰς Βεσσαραβίαν, ἀσθενήσας³ μετά τινος καιροῦ ἐτελεύτησεν. Οἱ δὲ κληρονόμοι αὐτοῦ δύνα αὐτάδελφοι, ὀνόματι Σπυρίδων καὶ Νικόλαος καμινάρηδες⁴, ἐπαρακίνησαν τὸν μακαρίτην νὰ ἀφίσῃ διαθήκην, ἐν ᾧ συνίργησαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐσύνθεσαν, ἵνα σημειωθῇ ὅτι ἀναιρεῖ τὴν χρεωστούμενην καὶ προσφερούμενην εἰς τὸ ἔθνος, διὰ τῶν τεσσάρων ὁμολογιῶν, ποσότητα 450.000 χιλιάδων γροσίων, καὶ προσφέρει δῆθεν 100.000 χιλιάδες γρόσια, εἰς τὸ τότε συστηθὲν Κομιτάτον διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν⁵ τῶν αἰχμαλώτων. Ἐν ᾧ οἱ ὁρθέντες εἰσὶ καὶ αὐτοὶ ὑπογεγραμμένοι εἰς τὰς ἰδίας ὁμολογίας, καὶ ἐν ᾧ ἔλαβον

σ. 4

σ. 5

1. Στὸ χρ. σιγγίλλια.

2. Γιὰ τὴν προσφορὰ τοῦ Ἑλληνα τραπεζίτη τοῦ Ἰασίου Ἀνδρέα Παύλου πρὸς τὸν Ἀλέξανδρο Ὅψηλάντη κατὰ τὴν ἐναρξη τῆς ἐπαναστάσεως στὴν Μολδοβλαχία βλ. Κων. Διαμάντη, Δημήτριος Ὅψηλάντης (1793-1832), μέρος Α', τμῆμα 1ον, Ἀθῆναι 1966, σ. 29.

3. Στὸ χρ. ἀσθενείσας.

4. Στὸ χρ. Καμινάρηδες. Ο καμινάρης εἶναι στρατιωτικός βαθμὸς ποὺ ἀνταποκρίνεται στὸν τουρκικὸ βαθμὸ τοῦ μπίμπαση (χιλιάρχου) ἢ τοῦ συνταγματάρχη (βλ. σημείωμα Ν. Βέη, στὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν Ἐλευθερουδάκη», τ. 7, Ἀθῆναι 1929, στὴ λέξη).

5. Στὸ χρ. ἀπ' ἐλευθέρωσιν.

ἴκανὰ χιλιόνια¹ εἰς κληρονομίαν, ξένοι μάλιστα ὅντες τῆς συγγενείας τοῦ μακαρίτον, καὶ ποὺ πάντων, ὅσοι ἐξ ἡμῶν ἐπόσφερον εἰς τὸ ἔθνος βοήθειάν τινα πολλήν, ἥ δλίγην, δι’ ἐν τοιοῦτον οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ τὸ ἐκφράσῃ κἄν, διὸ καὶ παρ’ ὅλων ἡμῶν νομίζεται ἀδικία εἰς τὸ ἔθνος. Τί δὲ μετὰ ταῦτα; Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκίνησαν ἀγωγὴν οἱ ὁρθέντες πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ὄμοιογιῶν, προβάλλοντες ἄλλ’ ἄντ’ ἄλλων, καὶ ἐξήτουν ἐπιμόνως τοῦ νὰ λάβουν τὰς ὁρθείσας ὄμοιογίας, αἱ ὄποιαι ὄμως οἰκονομήθησαν καὶ εὑρίσκονται ὅπου δεῖ. Πρὸς δὲ ἀσφάλειαν ἵνα μὴ παραπέσωσιν ἐγένοντο ἵστα ἀπαράλλακτα ἐπιβεβαιωμένα παρ’ ἡμῶν ἐξ ὅν ἐν ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διοίκησιν συντροφευμένον μετ’ ἐπιστολῆς, πλὴν εἰσέτι ἀπόκομιν οὐκ ἐλάβομεν² καὶ ὑποπτευόμεθα³ ὅτι παρέπεσεν. Οὕτως ἔχοντος τῆς ὑποθέσεως, λαμβάνω τὴν τόλμην ἵνα ἀναφέρω αὐτῇ ὑποκλινέστατα, ὅτι ἐπειδὴ καὶ κατ’ εὐδοκίαν Θεοῦ ἡξιώθημεν, ἵνα ἰδωμεν⁴ αὖθις, οἱ λελυπημένοι ὄμοιογενεῖς εἰς τὰ πολιτικὰ τὴν αὐτῆς Ἐκλαμπρότητα, δίκαιον εἶναι, δοξάζω, τὸ νὰ ἀναφερόμεθα πρὸς αὐτήν, ὃς εἰς πατέρα καὶ εὐεργέτην,
 σ. 6 διὰ /κάθε γραμμικὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν, καὶ μάλιστα διὰ τὰ τῆς κοινότητος τοῦ ἔθνους, περὶ οὗ καὶ δεόμεθα ἵνα ἔσπεσται δεκτὴ ἡ ταπεινὴ ἡμῶν αὐτῇ αἴτησις. Λιὰ ταῦτα καὶ τῇ περικλείῳ ἐν ἴστον ἐκ τῶν ὁρθεισῶν ὄμοιογιῶν, δπως πληροφορηθεῖσα ἐξ αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν, ἀποφασίσῃ τὸ ὅ, τι ἡθελεν ἐγκρίνει⁵, καὶ εἰμὶ ἔτοιμος, ἀμα τοῦ λαβεῖν τὴν Ἐκλαμπρον αὐτῆς ἐπιταγήν, νὰ τῇ ἐξαποστείλω καὶ τὰς πρωτοτύπους.

Εἰσὶ καὶ ἄλλαι ὄμοιογιαὶ διαφόρων ὑποκειμένων, πλὴν μικρῶν ποσοτήτων, αἵτινες καὶ μένωσι πρὸς διαφόραξιν, ἵνα ἐν καιρῷ ἐξαργυρωθῶσι⁶.

Τὰ παρ’ ἐμοῦ ταπεινῶς ἀναφερόμενα προσφέρονται ὑπὸ τὴν σκέψιν καὶ ἀπόφασιν τῆς ἡμετέρας Ἐκλαμπρότητος, διὸ καὶ ἐνθέρμως ζητῶ τὴν συγγνώμην διὰ τὴν τόλμην μου.

Πρὸς ὅπωσοῦν δὲ αὐτῆς ἰδέαν τὸ τίς ἐστὶν ὁ γράφων, ἐπειδὴ καὶ ἄχρι τοῦτο οὐκ εἶχον τὴν τιμὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῶ πρὸς τὸν εὐεργέτην τῆς φιλτάτης ἡμῶν πατρόδος, λαμβάνω πάλιν τὴν τόλμην ταπεινῶς νὰ τῇ ἀναφέρω δλίγα τινὰ καὶ περὶ τῆς ταλαιπώρου βιογραφίας μον. Καὶ μ’ ὅλον ὅτι ἐγνώριζον⁷ αὐτήν μακρόθεν πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ ἐγίνωσκον⁸ τὰς κατὰ καιρούς ἐκδονλεύσεις καὶ εὐεργεσίας τῆς ἡμετέρας Ἐκλαμπρότητος, ὃν ἰδεασμένος παρὰ σεβαστῶν

1. Στὸ χφ. χλώνια.
2. Στὸ χφ. ἐλάβωμεν.
3. Στὸ χφ. ὑποπτευόμεθα.
4. Στὸ χφ. εἰδωμεν.
5. Στὸ χφ. ἡθελεν ἐγκρίνει.
6. Στὸ χφ. ἐξαργυρωθῶσι.
7. Στὸ χφ. ἐγνώριζων.
8. Στὸ χφ. ἐγίνωσκων.

προσώπων καὶ πεπληροφορημένος τὴν ἀλίθειαν περὶ τούτου, οὐκ ἐσυγχώρησέ με δύως ὁ καιρός, τὸ νὰ ἐκπληρώσω τὰ ἐμὰ πρός αὐτὴν χρέη κατὰ /τὴν τῆς ψυχῆς μον ἐπιθυμίαν. Λιὸς δὴ καὶ κατὰ πρῶτον ἥδη, προσφέρω τὰς ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καιρίας ταπεινάς μον εὐχάς καὶ προσκυνήσεις πρὸς τὴν ὑμετέραν εἰνεργεικωτάτην Ἐκλαμπότητα, ἐρευνῶν τὰ τῆς περιποθήτου μοι αὐτῆς ὑγιείας, ἐπομένως δὲ εἰδοποιῶ αὐτῇ ταπεινῶς, δτὶ ὑπάρχω εἰς τῶν ἐλαχίστων δμογενῶν τῆς, γέννημα Ἀθηνῶν παρ' ἐνσεβῶν γονέων καὶ αὐτοχθόνων Ἐλλήνων, νίδις καπετάνου τινὸς Θεοδώρου Λεονταρᾶ, ἀπὸ δὲ τῆς βρεφικῆς ἐμῆς ἡλικίας καὶ ἄχρι τοῦ νῦν πάροικος καὶ παρεπίδημος, διὰ τὰς πάλαι ποτὲ δμοίας τοῦ ἔθνους περιστάσεις, καὶ πρῶτον ἐν Λευκάδῃ, ἐπειτα Ῥωσσίᾳ, ὅπου διατρίψας καιρὸν τινα, ἐπέστρεψα εἰς τὰ ἴδια, πλὴν εἰς μάτην, ἐπειδὴ καὶ οὐκ ἡξιώθην ἰδεῖν¹ κανὶ καὶ ἀσπάσασθαι τὴν γεννήσασάν με φιλτάτην μον πατρίδα, ἐξ αὐτίας τοῦ δτὶ ζήλῳ πατριωτικῷ εἶχεν ἐνωθῆ ὁ ὅρθεὶς μακαρίτης πατήρ μον τοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποκῇ ὁμοσπονδίας ὅπλοις, ἐθελοντὴς καὶ δι' ἴδιων πλοίων καὶ συγγενῶν, θυσίασας ζωήν τε καὶ περιουσίαν, ἀφίσας τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ δραγνήν τε καὶ δυστυχεστάτην. Περιερχόμενος οὖν διάφορα μέρη τῆς Ἐλλάδος καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ εῦρω ἀνάπαυσιν, καταδρομῆς τῶν κρατούντων ἔνεκα, καθὸς καπετάνου νίδιος, ἀπῆλθον εἰς τὸ ἀγιώνυμον δρός τοῦ Ἀθωνος χάουν προσκυνήσεως, ὅπου καὶ ἔλαβον τὴν τῆς ψυχῆς μον πρὸς καιρὸν ἀνεσιν, εἰς ἐν τῶν εναγῶν μοναστηρίων αὐτοῦ, δνόματι Ἐσφιγμένον. Ἐδσπλαχνίᾳ/δὲ τοῦ ἀγίου Θεοῦ καὶ καὶ ἀξίωσιν τῶν ἀειμαίστων πατριαρχῶν Γρηγορίου τε καὶ Κυρίλλου², καπετάχθην εἰς τὸν βαθμὸν τῶν ἀρχιμαρτυρῶν καὶ ἀπεκατεστάθην ἡγούμενος τῶν ἐν Μολδαβίᾳ δύω γραικικῶν μοναστηρίων, ὀνομαζομένων Μπουρούτζι καὶ Φλωρέστι, καὶ προσκυνημένων τῷ δηθέντι κοινοβίῳ Ἐσφιγμένον. Ἀφ' δτον καὶ ἥρχισαν³ πάλιν ἰδιαίτεροι μοι πειρασμοὶ καὶ ἐνοχλήσεις. Εἰς δὲ τὰς παρούσας περιστάσεις ενδρεθεὶς ἐν Κωνσταντινούπολει καὶ μὴ ἔχων ἀρμάδιον καιρὸν, κατὰ τὸν ἐμὸν πόθον, ἵνα ἀπέλθω εἰς τὴν πατρίδα, μόλις μετὰ πολλῶν κινδύνων, ἀνεχώρησα καὶ ἥλθον εἰς Μολδαβίαν, ὅπου ενδρῶν πάλιν κινδύνους οὐκ δλίγους, διέσωσα ὡς ἐδυνήθην τὰ ἔγγραφα μόνον τῶν μοναστηρίων καὶ τοὺς μετ' ἐμοῦ ἀδελφούς, καὶ κατέφυγον εἰς τὸ φιλόξενον καὶ χριστιανικὸν τοῦτο κράτος καὶ ἀσύλον τῶν ενσεβῶν Ῥώσων, μεθ' ἐτέρων ὁμογενῶν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ δηλαδὴ τῆς Βεσσαραβίας, ὅπου καὶ ενδίσκομαι ἥδη. Στενοχωροῦμαι δύως μερικῶς, διὰ τὸ δτὶ ἐνταῦθα κτήματα οὐκ ἔχονται τὰ ὅρθεντα μοναστήρια, ὡς τινὰ ἐκ τῶν γραικικῶν, τὰ δὲ ἐν Μολδαβίᾳ αὐτῶν εἰσοδήματα τῶν ἀκινήτων

1. Στὸ χφ. εἰδεῖν.

2. Ἀναφέρεται στοὺς οἰκουμενικοὺς πατριάρχες Κύριλλο ΣΤ' (1813-1818) ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη καὶ Γρηγόριο Ε' (1797-1798, 1806-1808 καὶ 1818-1821) ἀπὸ τὴν Δημητσάνα, ποὺ ἀπαγχονίστηκαν καὶ οἱ δυὸς κατὰ τὴν ἔναρξη τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

3. Στὸ χφ. ἥρχησαν.

κτημάτων λαμβάνονται παρὰ τῆς ἐκεῖ διοικήσεως, τὰ ἀκίνητα δὲ πάλιν μονα-

στηριακά τε καὶ ἐμὰ ἴδια, ἐλίγθησαν ἄπαν/τα παρὰ τῶν ὑπεναρτίων κατὰ τὴν

γνωστὴν ἐποχὴν, καὶ διῆλθον τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς ἐπταετίας μετὰ τῶν μετ'

ἐμοῦ ἀδελφῶν, μεθ' ὅσων εὐρέθησαν παρ' ἐμοὶ μετοπτῶν καὶ τινῶν ἐτέρων

πραγμάτων, ἐξ ᾧ ἐδυνήθην ποιῆσαι καὶ τινα βοήθειαν, κατὰ τὸ ἐμὸν χρέος,

καὶ τοῖς ἐνταῦθα ἀπόροις ἀδελφοῖς. Καὶ δὴ περὶ τὰ τῶν μοναστηρίων εἶχον τὴν

τιμὴν νὰ ἀναφέρω διεξοδικῶς τῷ ἐξοχιτάτῳ κυρίῳ πρόσθει Ἀλεξάνδρῳ¹ Ρι-

παπιέῳ², ὅντι ἔτι ἐν Ὁδησῷ, ἥ δὲ αὐτοῦ ἐξοχήτης φιλοκαγάθως μοι ἐδωκε

χοηστὰς ἐλπίδας, ὅτι, ἐλέει τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ μεγαλειοτάτου³ αὐτοκρά-

τορος⁴, μέλλομεν νὰ ἀπολαύσωμεν αὐθίς τὰ ἡμέτερα γραικικὰ μοναστήρια,

καὶ ὅτι τὰ ὅσα δι' αὐτὰ διέτρεξαν, ἀπὸ μέρους τινῶν Μολδαβῶν ἐντοπίων πρὸς

ἀποξένωσιν, μέρωσιν ρεκρό τε καὶ ἀνερόγητα, ὅπερ καὶ περιμένομεν⁵.

Ιαρατρόχω δὲ τῆς διηγήσεως τῶν ἐπακολουθησάντων ἐνταῦθα εἰς ἡμᾶς

πειρασμῶν, ἐξ αἵτιας τῶν ἐπιθυμούντων τὰς ἐν Μολδοβλαχίᾳ γραικικὰς περιου-

σίας, οἵτινες εἶχον εὑρεῖ⁶ ἀρμόδιον καιρὸν τὴν ἐποχὴν ταύτην.

Τούτων δ' οὕτως ἔχόντων ἀληθῶς αὐτῇ εἰρηκα, ὅτι πάροικός εἰμὶ καὶ

παρεπίδημος ἄχρι τῆς ὥρας. Ἀποδίδω ὅμως δόξαν καὶ εὐχαρίστησιν τῷ Ὅψι-

σ. 10 στῷ περὶ πάντων, ταπεινῶς αὐτῷ δεόμενος, ὅπως ἐλείσῃ τὸ ταλαίπω/ρον ἡμέ-

τερον ἔθνος καὶ ἀναδείξῃ αὐτό, κατὰ τὴν κοινὴν ἡμῶν ἐπιθυμίαν, ἀνώτερον παν-

τὸς κακοῦ, ἀνακαλέσῃ δὲ τὴν ἀρχαίαν λαμπρότητα τῆς Ἑλλάδος φιλτάτης ἡ-

μῶν πατρίδος, πρὸς ἀνάπτανσιν τῶν τέκνων αὐτῆς κἄν ἀπὸ τοῦτεῦθεν, ἐμὲ δὲ

πάλιν τὸν ταπεινὸν ἀπόγονον τῶν Λεονταρίδων καὶ ἀπαντας τοὺς δομοίους μοι

ἀδελφοὺς παροίκους τε καὶ παρεπιδήμους, βοηθήσῃ, ἐνισχύσῃ καὶ ἐλείσῃ ἵνα

γανῆμεν ἀξία καὶ πιστὰ τέκνα τῆς γλυκυτάτης ἡμῶν ταύτης πατρίδος, μέχρι

τελευταῖς ἡμῶν ἀναπνοῆς, καθὼς καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοί τε καὶ οἱ τῆς ὥρας

γενναῖοι ἀδελφοί, καὶ ἵνα ἀξιώσῃ ἡμᾶς, λέγω, δομοθυμαδὸν ἀσπάσασθαι αὐτὴν

μετὰ χαρᾶς καὶ ἀποδοῦναι τὰς ὀφειλομένας εὐχαριστίας τοῖς αὐτῆς εὐδεργέταις.

Διὰ ταῦτα τοίνυν καὶ ἐνθέρμως παρακαλῶ ὑποκλινέστατα τὴν ὑμετέραν

εὐδεργετικωτάτην Ἐκλαμπρότητα, ἵνα συγκατανεύσῃ τοῦ νὰ σημειώσῃ καὶ

ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον εἰς τὸν κατάλογον τῶν γνωρίμων δμογενῶν της, ἐν καιρῷ δὲ

τῷ δέοντι νὰ μὲ προστάξῃ εἰς ὅ,τι ἥθελέ με κρίνει⁶ ἵκανὸν διὰ τὴν δούλευσιν τῆς

1. Πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὸν κόμη de Ribeau pierre, ποὺ εἶχε διοριστῇ πρεσβευτὴς τῆς Ρωσίας στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ πῆγε στὴ θέση του μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας.

2. Στὸ χφ. μεγαλειωτάτον.
 3. Στὸ χφ. αὐτοκράτωρος.
 4. Στὸ χφ. περιμένωμεν.
 5. Στὸ χφ. εἶχον εὑρεῖ.
 6. Στὸ χφ. ἥθελέ με κρίνη.

πατρίδος, καὶ ταπεινῶς τῇ ὑπόσχομαι, δτὶ εἰμὶ ἔτοιμος νὰ ὑπακούσω τῶν ἐκλάμπων αὐτῆς ἐπιταγῶν, ὅπου καὶ δπως. ^{σ. 11} Ἐτὶ δέομαι δπως με ἀξιώσῃ τῆς συγγνώμης της διὰ τὴν πολυλογίαν μου, ἵτις ἐκτάνθη ἱστορικῶς διὰ τὰς ἀναφερομένας ὑποθέσεις, καὶ πρὸς τούτοις τῆς ἐκλάμπρουν αὐτῆς ἐπιτακτικῆς ἀποκρίσεως, ἐπιγραφομένης μὲν ἐπ' ὄντος μου, σεσημειωμένης δὲ ἐν Κιστροβίῳ, ἐν τῷ οἴκῳ ὁμογενοῦς τινὸς ἴατροῦ ¹Ρίζου Καρεάδον¹, ἐπειδὴ καὶ κάθημαι εἰς μίαν ἐξοχὴν διὰ τὴν ὑγείαν μου, ἐν τῷ χωρίῳ Καρπινένι τοῦ θέματος ²Ορχεῖον² καὶ περιοχῆς Λαπούσνας. Καὶ ταῦτα μὲν ταπεινῶς ὡς εἰς εὐεργέτην τῆς πατρίδος, μένω δὲ μὲ τὸ προσῆκον σέβας.

Τῆς ὑμετέρας ἐν Κ(νρί)ῳ περιποθήτου μοι Ἐκλαμπρότητος

1827ῳ, Αὐγούστου 9ῃ

Κισνόβιον

Ἐλάχιστος πρὸς Θεὸν διάπνυρος ἱκέτης καὶ ὑποκλινέστατος δοῦλος ὁ τοῦ Ἐσφιγμένου καὶ Μπονρούτζιοφλωρεστίου ταπεινὸς ἀρχιμανδρίτης Λουκᾶς Λεονταριάδης³.

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Κόμη Κνρίῳ ¹Ιωάννῃ Καποδίστριᾳ.

Εἰς τὴν Ἱεράν Πετρούπολιν, ἥ δπου ἥ αὐτοῦ Ἐκλαμπρότητος εὑρίσκεται.

2. ΛΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΗΡΟΥΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1828

Αὐγούστου 1

Πρωτότυπο (¹Αρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 1) σὲ δίφυλλο χαρτὶ διαστάσεων $0,215 \times 0,310$ μ. Τὸ ἐγγραφο εἶναι γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα καὶ φέρει γιὰ ἐπικύρωση ἐπάνω ἀριστερὰ τὶς σφραγίδες τῆς ¹Ιερᾶς Κοινότητος τοῦ ¹Αγίου Ορούς καὶ τῆς μονῆς Ζωγράφου. Στὴν τέταρτη σελίδα ἀναφέρεται ἥ διεύθυνση τοῦ παραλήπτη: «Τῷ ὑψηλοτάτῳ, θεοσεβεστάτῳ καὶ θεοφρονρήτῳ Κυβερνήτῃ κνρίῳ κνρίῳ ¹Ιωάννῃ Καποδίστριᾳ⁴, τῷ τῶν ἀδικονμένων προστάτῃ καὶ ἀντιλήπτοι, δουλικῶς. Εἰς Αἴγεναν». Στὴν ἵδια ἐπίσης σελίδα σημειώνεται ἀπὸ τὴν Γραμματεία τοῦ Καποδίστρια ἥ ἔν-

1. Ὁ γιατρὸς ¹Ρίζος Καρεάδης ἀπὸ τὴν Γούρα τῶν Φαρσάλων εἶχε μυηθῆ στὴν Φιλικὴ Εταιρεία στὶς 24 Αὐγούστου 1818 στὸ Ιάσιο ἀπὸ τὸν Θ. Νέγρη (βλ. ¹Ι. Α. Μ ε λ ε τ ο π ο ύ λ ο ν, ¹Η Φιλικὴ Εταιρεία, ¹Αρχεῖον Π. Σέκερη, ¹Αθῆναι 1967, σ. 157).

2. *Orhei*: πόλη τῆς Βεσσαραβίας, βορείως τοῦ Κισνοβίου.

3. Ὁ Καποδίστριας ἐνθουσιάστηκε ἀπὸ τὴν πρόταση τοῦ ἀρχιμανδρίτη Λεονταριάδη καὶ τοῦ ἀπάντησε μὲ γράμμα του τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἵδιου ἔτους, τὸ περιεχόμενο ὅμως τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Κυβερνήτη δὲν μᾶς εἶναι παρὰ μόνον ἔμμεσα γνωστὸ ἀπὸ μιὰ ἐπιστολὴ του τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1827, ποὺ ἔστειλε ἀπὸ τὸ Παρίσι πρὸς τὸν κόμη Πάλεν στὴν ¹Οδησσό (βλ. Κ α π ο δ ί σ τ ρ ι α, ¹Ἐπιστολαί, 1, σ. 174-175).

4. Στὸ χφ. *Καποδήστρια*.

δειξη «*λ 664, Νεκτάριος*», καθώς και ή έξης γαλλική περίληψη: «*Le moine Nectarios du Mont Saint supplie¹ le Gouvernement de vouloir obliger Tubioti à lui rendre 200 ducats d'or qu'il lui a pris des force l'année passée²*».

Περί ληψης—³Ο μοναχὸς Νεκτάριος τῆς μονῆς Ζωγράφου τοῦ Ἀγίου Ὁρούς γράφει ἀπὸ τὶς Καρυές στὸν Καποδίστρια καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ φροντίσῃ νὰ τοῦ ἐπιστραφοῦν 6.000 γρόσια, τὰ ὅποια εἶχε ἀναγκαστῇ νὰ δανειστῇ ἀπὸ φίλους του καὶ νὰ τὰ μετρήσῃ στὸν Κων. Δουμπιώτη καὶ σὲ ἄλλους καπεταναίους, γιὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία, ὅταν αὐτοὶ «ἐπάτησαν» τὶς Καρυές. Ο Νεκτάριος στέλνει τὴν ἐπιστολή του μέσω τοῦ γέροντά του Ἀγαπίου, ποὺ εἶχε καταφύγει στὴν «*Υδρα*» καὶ τὸν ὅποιο ἔζουσιοδοτεῖ νὰ εἰσπράξῃ καὶ τὰ χρήματα.

Τὴν ὑμετέραν εὐσεβεστάτην καὶ φιλόπτωχον αὐτῆς Ἐκλαμπρότητα δουλικῶς προσκυνῶ.

Τὸ Ἀγκαλὰ καὶ ή ὑμετέρα περίδοξος Ἐκλαμπρότης εἶναι ἀπρόσιτος διὰ τὸ ὄφος, καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ αὐτῆς ἀξιώματος, ἀλλὰ διὰ τὴν ἔμφυτον χοηστότητα γίνεται εἰς πάντας τὸν δεομένονς εὐπρόσιτος, καὶ τὴν δέησιν αὐτῶν εὐμενῶς δεχομένη, χριστομιμήτως τὴν αἴτησιν ἐκπληροῦ, καὶ οὐδεὶς τῶν προστρεχόντων, ἢ αἰτούντων κεραῖς χερσὸν ἀποπέμπεται. Ἔγὼ δὲ ὁ ἐλεεινὸς καὶ ἐπιδεής δοῦλος τῆς ὄντος Νεκτάριος, ἔχων γέροντά τινα ἱερομόναχον Ἀγάπιον, καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνωμαλίας τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Ὁρος, παρετίσας ἐμὲ τὸν καλόγηρόν τον τὸν ἀδύνατον τοῖς ποσὶν εἰς τὸ κελλίον τον, νὰ τὸ οἰκονομᾶ, καὶ ή πανοσιότης του κατίγνησεν εἰς *Ύδραν*³. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ καπεταναῖοι⁴ τῶν ληστῶν ὡς λέοντες ὀρυζόμενοι⁵ περιεκύκλωσαν τὸ Ἀγιον Ὁρος μὲ τὰ καΐκιά τους, καὶ ὅσους καλογήρους ἐπίασαν εἰς χεῖρας των μὲ διαφόρους καὶ μνοίους βασάνους ἐτυραννοῦσαν εἰς τὸ νὰ βγάλωσι γρόσια, καὶ εἰς ταύτην τὴν καταδρομὴν ἐχειρώθην ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἐγὼ ὁ Κοντζονεκτάριος. Καὶ οἱ τότε καπεταναῖοι ἦσαν οὗτοι, ὁ Ντουπιώτης Κωνσταντίς,

1. Στὸ χφ. *suplie*.

2. Στὸ χφ. *passé*.

3. Ἀρκετοὶ Ἀγιορεῖτες μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης στὸν Ἀθω κατέφυγαν ώς πρόσφυγες στὶς Β. Σποράδες συναποκομίζοντας καὶ πολλὰ Ἱερὰ κειμήλια καὶ σκεύη τῶν μοναστηριῶν τους. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς διεσπάρησαν λίγο ἀργότερα (στὶς ἀρχές τοῦ 1822) σὲ νοτιώτερα νησιά τοῦ Αἰγαίου, ὅπως π.χ. στὴν *Ύδρα*, Πόρο καὶ ἄλλοι (βλ. σχετικά Ἀ. π. Βακαλόπουλος, Πρόσφυγες καὶ Προσφυγικὸν Ζῆτημα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, Θεσσαλονίκη 1939, σ. 21-22, 28, ὅπου καὶ η προηγούμενη βιβλιογραφία).

4. Στὸ χφ. *καπετανέοι*.

5. Στὸ χφ. *ἀρνόμενοι*.

δὲ Ἀποστολάρας, δὲ Στεργιανὸς Τζάφαλος, δὲ Μπίνος, καὶ δὲ Ἡλιακόπονλος¹ δτε ἐπάτησαν ταῖς Καραϊς, καθὼς ἦτορ δ στόλος τους μὲ τοὺς λοιποὺς συντρόφους των εἰς Δάφνην τοῦ Ξηροποτάμη², καὶ ἀφ' οὗ μὲ ἐβασάνισαν ἵκανὰς ἡμέρας ἔξεκοφαν τὴν ἔξαγορὰν τῆς σκλαβίας μον διὰ διακόσια βενέτικα, ὅπου στείον³ γρόσια ἔξη χιλιάδαις, καὶ μὴν ἔχοντας⁴ τὰ ἐδανείσθην ἀπὸ φίλονς μον καὶ τοὺς τὰ ἔδωσα μετρητὰ ἐπὶ παρόντης πάντων τῶν καπεταναίων, καὶ ἀμέσως αὐτοὶ τὰ ἔκαμον μερικόν, καὶ οὕτως ἡλευθερώθην ἀπὸ χεῖρας των. Ἀφήνω δὲ νὰ λέγω τὰ ὅσα αὐτοὶ μοῦ ἀφήροπασαν ἀπὸ τὸν κόλπον μον εἰς καιρὸν ὅπον μὲ ἐπίασαν, καὶ ξέχωρα τὴν ξεγύμνωσιν τοῦ ὁσπιτίου μον⁵. Τὸ δὲ παρόν μον δουλικὸν θέλει σᾶς τὸ ἐγχειρίσει ὁ παππᾶ κῦρος Ἀγάπιος γέροντάς μον ἀπὸ Ὑδραν, καὶ ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν, ὅτι διὰ τῆς δυνάμεως της, νὰ ἔξαξῃ ἐκ τοῦ βυθοῦ τὰ ὄγηέντα γρόσιά μον, καὶ θέλει παραδώσει αὐτὰ τῷ γέροντί μον παππᾶ Ἀγαπίῳ διὰ νὰ τὰ στείλῃ νὰ ἔβγω⁶ ἀπὸ τὸ χρέος μον. Τὸ δὲ παρόν μον ἔχει καὶ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τὴν ἰερὰν σφραγίδα τοῦ τόπου τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους, καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἰεροῦ μον μοναστηρίου Ζωγράφου. Ταῦτα μὲν προσκυνητῶς καὶ ἱκετικῶς εἰς τοσοῦτον, εἴη δὲ ὑγιαίνονσα καὶ εὐεκτοῦσα εἰς ἔτη πάμπολλα καὶ πανευδαίμονα.

1828: Αὐγούστου αⁿ

Τῆς ὑμετέρας φιλαγάθου Ἐνδοξότητος δοῦλος ὑποκλινέστατος,
† δὲν μοναχοῖς Κοντζονεκτάριος ἀπὸ Καραϊς τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

3. ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΤΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1828

Αὐγούστου 1

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 2) σὲ δίφυλλο χαρτί, διαστάσεων $0,210 \times 0,253$ μ. Τὸ κείμενο εἶναι γραμμένο στὶς τρεῖς πρῶτες σελίδες καὶ φέρει στὴν πρώτη σελίδα ἐπάνω ἀριστερὰ τὴν σφραγί-

1. Γιὰ τοὺς Μακεδόνες ἀγωνιστὲς Κων. Δουμπιώτη, Μπίνο, Λιακόπουλο καὶ Ἀποστολάρα, καὶ γιὰ τὴ δράση τους κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 βλ. Β α σ δ ρ α β ἐ λ λ η, Οἱ Μακεδόνες κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, *passim*. Εἰδικότερα γιὰ τὸν Δουμπιώτη βλ. Ἰωάννη Σωτ. Νοτάρη, Δουμπιώτες. Μιὰ ιστορικὴ οἰκογένεια τῆς Μακεδονίας, «Μακεδονικὴ Ζωὴ» τεῦχος 7 (Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 1966), σ. 22-23.

2. Ἡ ἐπιδρομὴ αὐτὴ τῶν πειρατῶν ἐναντίον τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἡ ὁποία, δπως φαίνεται ἀπὸ τὴ γαλλικὴ σημείωση τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια, πρέπει νὰ ἔγινε μέσα στὸ 1827 (*el'anné passée*), δὲν μνημονεύεται, ὅσο ζέρω, ἀπὸ ἄλλες πηγές.

3. Στείον=ἀντιστοιχοῦν, ίσοδυναμοῦν. Πιθανὸν ἀπὸ τὸ ρῆμα στείχω.

4. Στὸ χφ. ἔχωντας.

5. Στὸ χφ. ὁσπητίου.

6. Στὸ χφ. εὐγω.

δα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὄρους (βλ. καὶ εἰκ. 1). Στὴν τετάρτη σελίδα ὑπάρχει ἡ σημείωση τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδίστρια: «7665, Ἀγίου Ὄρους Καλόγερου».

Περί λῃψη:—⁶Η Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὄρους εὐχαριστεῖ τὸν Καποδίστρια γιὰ μιὰ παρηγορητικὴ ἐπιστολὴ του καὶ τοῦ ἐκθέτει κατόπιν τὴ δεινὴ οἰκονομικὴ κατάσταση, στὴν ὥποια εἶχαν περιέλθει τὰ μοναστήρια τοῦ Ἀθω ἐξ αἰτίας τῶν μεγάλων δαπανῶν γιὰ τὴ μισθοτροφοδοσία τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, ποὺ εἶχε ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης στὴν Χαλκιδική. Τὶς μεγάλες αὐτὲς δαπάνες τὶς ἀντιμετώπισε στὴν ἀρχὴ τὸ Ἀγιον Ὄρος τόσο ἀπὸ χρήματα ποὺ ὑπῆρχαν ἐκεῖ καὶ ἀπὸ ίερὰ σκεύη ποὺ πουλήθηκαν ὅσο καὶ ἀπὸ ἐμβάσματα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν. Μετὰ τὴν ἔξαντληση ὅμως τῆς πρώτης πηγῆς καὶ τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς δεύτερης, μὲ τὸ διορισμὸν στὴν Μολδοβλαχία ιθαγενῶν ἡγεμόνων, ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ κατακρατήσουν τὰ ἔσοδα τῶν ἀγιορειτικῶν κτημάτων, καὶ ἀργότερα μὲ τὴν κατάληψη τῶν Ἡγεμονιῶν τὴν ἄνοιξη τοῦ 1828 ἀπὸ τὰ ρωσικὰ στρατεύματα, ἡ Ἱ. Κοινότης παρακαλεῖ τὸν Καποδίστρια νὰ ἐνεργήσῃ ὥστε νὰ ἐπιστραφῇ ἀπὸ τοὺς «ληστὰς» (πρόκειται γιὰ τὸν Δουμπιώτη καὶ λοιποὺς καπεταναίους) ἔνα μέρος ἀπὸ τὰ χρήματα ποὺ ἀρπαξαν ἀπὸ τὸ Ὄρος κατὰ τὴν ἐπιδρομὴ των καὶ τὰ ὥποια ὑπολογίζονται σὲ 1.000.000 γρόσια. ⁷Αν αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν, ἡ Ἱ. Κοινότης ίκετεύει τὸν Καποδίστρια νὰ βρῇ ὅποιονδήποτε ἄλλον τρόπο, γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσῃ οἰκονομικὰ ἐπὶ ἔνα χρονικὸ διάστημα 5-6 μηνῶν. ⁸Ως ἐκπρόσωπό της ἡ Ἱ. Κοινότης στέλνει τὸν μοναχὸ Νικηφόρο, ποὺ θὰ ἀναπτύξῃ καὶ προφορικὰ τὰ αἰτήματά της στὸν Κυβερνήτη.

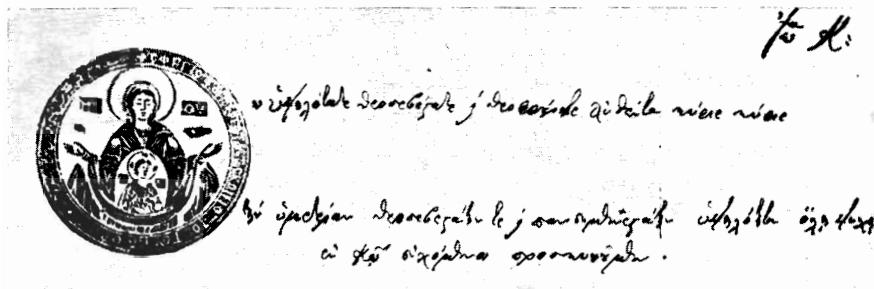
σ. 1

⁹Ιω(άννη) Κ(αποδίστρια)

¹⁰Υψηλότατε, θεοσεβέστατε καὶ θεοφρούρητε Αὐθέντα κύριε κύριε.

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβέστάτην τε καὶ πανευμενεστάτην ¹¹Υψηλότητα ὅλη ψυχῆ ἐν Κ(υρίῳ) εὐχόμενοι προσκυνοῦμεν.

† Καταβεβαղμένοι ὅντες, θεόπεμπτε Αὐθέντα, καὶ κατατεθλιμμένοι ὑπὸ τῶν ἀνηκέστων καὶ ἀφορίτων ἡμῖν δεινῶν, παρεκλήθημεν οὐ μικρόν, κομισάμενοι τὴν ὑμετέραν ἐκλαμπροτάτην θεοσεβείας καὶ παραμιθίας γέμονσαν ἐπιστολήν. Ἐντεῖθεν ἀρα καὶ δόξαν ἀνεπέμψαμεν τῷ ἄλλον Σὲ Μωϋσῆν ἀναδείξαντι παναγάθῳ καὶ προνοητῇ τῶν ἀπάντων Θεῷ, εὐσπλαχνικώτατε Κύριε, εὐξάμενοι ἵνα ἀκλόνητον καὶ ἐδραίαν αὐτῇ διατηρήσῃ τὴν ἀρχήν, αὖξονσάν τε καὶ προοδοποιουμένην, καὶ διακνιθερνωμένην τῇ πανσθενεστάτῃ αὐτοῦ χειρί, ἐπ’ ἀγαθῷ τοῦ ἐλεεινῶς καταδυναστενομένου νέου ¹²Ισραὴλ. Τεθαρρόητες οἵντε πὲ τῇ ὑψηλῇ αὐτῆς προνοίᾳ καὶ συμπαθεῖ παραμιθίᾳ τολμῶμεν πάλιν διοχλῆ-

*Felataygadis ük. Deysadik Adile i' relataygadis i' soñan ariyan j' aqasit
üyaz deñi. Ongaygadis i' mayas. Agaygadis i' qayla ariyan aqasitaygadis. Deysadik
j' aqasitaygadis yezan deysadik. Akitde ñaa i' kifte aqasitaygadis i' ñaa. El Ma
iñi aqasitaygadis j' aqasitaygadis iñi aqasitaygadis. Ongaygadis iñi aqasitaygadis, aqasit
aygadis iñi aqasitaygadis j' aqasitaygadis iñi aqasitaygadis. Aqasitaygadis iñi aqasitaygadis,
j' aqasitaygadis iñi aqasitaygadis iñi aqasitaygadis. Deysadik iñi aqasitaygadis
iñi aqasitaygadis iñi aqasitaygadis iñi aqasitaygadis. Deysadik iñi aqasitaygadis
iñi aqasitaygadis iñi aqasitaygadis iñi aqasitaygadis. Deysadik iñi aqasitaygadis
iñi aqasitaygadis iñi aqasitaygadis iñi aqasitaygadis.*

Εἰκ. 1. Πανομοιότυπο τῆς ποώτης σελίδας τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 3 ἐγγράφου

σαι τὸ θεοσεβὲς ὑμέτερον ὄφος, ἐκτραγῳδοῦντες συντόμως ὡς οἶόν τε τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν χριστιανικωτάτην αὐτῆς βοήθειαν.

Βασιλικῶς, ὑψηλότατε Αὐθέντα, ἐτάχθησαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς διατρεχούσης περιστάσεως φύλακες τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, ὃν καὶ τροφὰς καὶ μητριάλους μισθοὺς κατεδικάσθημεν ἀποδιδόνταί ἡμεῖς. Μή δυνάμενοι δὲ ἀντικροῦσαι ἢ ἀντειπεῖν εἰς τοῦτο ὑφορῶντες καταστροφὴν παντελῆ τῶν Ἱερῶν, ἡκολούθησαμεν ἀποδιδόντες κατ' ἀρχὰς μὲν ποσότητας μεγάλας κατὰ μῆνα, ὅστερον δέ, συγκαταβάσεως γενομένης, κατεστάλαξε τὸ κακὸν εἰς μητριάλους μόνον τούτων μισθοὺς ἀνὰ δέκα χιλ(ιάδες) γρόσια, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀναγκαίων ἐπ' αὐτοὺς ἔξόδων. Μέχρι καιροῦ ἀπηντήσαμεν, Ὅψηλότατε, ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς Ἱεροῖς τούτοις ἐνδεθέντων μετρητῶν καὶ κτημάτων οἰωνδήποτε, καὶ πραγμάτων ἄλλων Ἱερῶν τε καὶ οἰκιακῶν ἀπεμπολήσαντες¹ αὐτὰ μέχρι καὶ τοῦ ἐλαχίστου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπὸ Δακίας, ἐξ ὧν ἐκεῖ ἔχομεν μοναστηριακῶν ἡμῶν κτημάτων. Ἀλλ' ἡδη κακείνων ἀποκλεισθέντων τῶν μερῶν, ἐμείναμεν ὡς ἐν πολιορκίᾳ πανταχόθεν μαστιζόμενοι, οὐδαμόθεν δὲ παραμυθίαν ενδίσκοντες. Οἱ φύλακες διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἐποχῆς ἀδυσώπητοι ἀπαυτητὰ τῶν ἴδιων ὁψών² καὶ ἀνυπομόνητοι, ἡμῶν δὲ ἡ δυστυχία καὶ ἔνδεια ἐσχάτη. Παραμυθία οὐδαμόθεν. Καν τούτων ὑφορῶμεν ἀπροσδόκητόν τινα καταπάτησιν καὶ διαρπαγήν καὶ βεβήλωσιν τῶν Ἱερῶν³. Ὡρ φείσαι Κύριε, καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς, μηδὲ συγχωρήσῃς τὸ ἀγίασμά σου γενέσθαι καταπάτημα τῶν ἐχθρῶν σου!!!

σ. 2 Άλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ τοιούτον φθάσωμεν ἀπενκταῖον, ἔγνωμεν προσδραμεῖν πρὸς τὴν ὑμέτεραν θεοσεβεστάτην καὶ συμπαθεστάτην Ὅψηλότητα, ἐξαιτούμενοι τὴν χριστιανικωτάτην αὐτῆς βοήθειαν. Τολμῶμεν προθεῖναι καὶ τινα τρόπον, οὐ νομιθετοῦντες ἀλλὰ γνωμοδοτοῦντες, εὑρετής δὲ λογισμοῦ ἢ ἀνάγκη διὸ ἐὰν ἐπινεύσῃ ἵνα διενεργήσῃ ἡ χριστομίμητος αὐτῆς δικαιοσύνη, ἐκ τούτου ἐξάγεται, νομίζομεν, βοήθειά τις πρὸς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον, καὶ ἀπολύτωσις ἐπὶ πολὺ χρόνον διάστημα ἀπὸ τοῦ ἐπικειμένον κυνδύνου. "Εστι δὲ οὗτος:

1. Στὸ χφ. ἀπεμπωλήσαντες.
2. Στὸ χφ. δρονίων.

3. Πολλὲς πληροφορίες σχετικὲς μὲ τὴν κατάσταση στὸ Ἱερόν Ὁρος μετὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐξέγερσης, τὶς βιαιοπραγίες τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, ποὺ ἐγκαταστάθηκε ἐκεῖ καὶ παρέμεινε ὡς τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ (13 Ἀπριλίου) τοῦ 1830, τὶς οἰκονομικὲς ἐπιβαρύνσεις καὶ τὶς παντοιεῖς καταπιέσεις, κ.λ. τῶν Ἱεροειτῶν ἀπὸ διάφορους Τούρκους ἀξιωματούχους, βρίσκουμε στὰ ἔγγραφα ποὺ δημοσίευσε δι μοναχὸς τῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀλέξανδρος Λαζαρίδης· βλ. Γ. Ἀ λ ε ξ ἀ ν δ ρ ο υ Λ α υ ρ ι ώ τ ο υ (Λ α ζ α ρ ί δ ο υ), "Ἔγγραφα Ἱερού Όρους τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, 1821-1832, τ. Α', Ἀθῆναι 1966, passim. Βλ. ἐπίσης καὶ Ἰωάννον Μαρτύρια τῶν Ἱεροειτῶν ἐπὶ Μεχμέτ Ἐμίν Ἀβδουλάχ πασᾶ, 1822-1823, «Δελτίον Ἰστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας», τ. 17 (Ἀθῆναι 1964), σ. 39-153. Πρβλ. καὶ Σ μ υ ρ ν ἀ κ η, "Ἄγιον Ὁρος, σ. 179-181, 183-184.

Oἱ εἰς τοσαῦτα ἔτη ώς ἄλλοι Μαδιανῖται¹ καταθλίφαντες τὸν ἵερὸν τοῦτον τόπον λησταί, οἵ καὶ χείρονα τῶν ἀλλοφύλων διαπραξάμενοι δεινά, καὶ μείζονα ζημίαν καὶ ἀφανισμὸν καὶ ἐρήμωσιν ἐπενεγκόντες, διὰ τοῦ ληστρικοῦ ἐκείνουν καὶ τυραννικοῦ τρόπου ἔλαβον ἀπὸ τοῦ δυστυχοῦς Ἀγίου Ὁρονς μόνον εἰς μετρητὰ ἐπέκεινα ἐνὸς μιλιονίου γρόσια, ὡς ἐκ τοῦ προχείρου δύναται τις παραστῆσαι, ἐκτὸς τῶν εἰς πράγματα διάφορα, ὅταν καθ' ἡμετέραν δυστυχίαν εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐνέπεσεν. Ἐκ τούτων ἐὰν τὸ θεοσεβὲς αὐτῆς ὑψος εὐδοκήσῃ ἵνα ἐπιστρέψωσιν ἡμῖν οἱ ἀδικηταὶ οὗτοι καὶ ἐρημωταὶ τοῦ ἵεροῦ τούτου τόπου μόνον τὸ δεκατημόριον κάν, τοῦτο μεγάλη εὐεργεσία ἔσται πρὸς τὰ ἵερά μὲν ἄλλὰ δυστυχῇ ταῦτα Καταγώγια, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου διάσωσις αὐτῶν πρὸς τὸ παρόν, ἔως ἤδη μεν τί ἔσται ἡμῖν ἐπ' ἐσχάτων. Εἴη δὲ ἐπ' ἀγαθῷ, ὡς ἐλπίζομεν, καὶ ἀδιαλείπτως εὐχόμεθα. Τοῦτο ή κατεπείγοντα ἡμῶν τό γε νῦν ἔχον ἀνάγκη, ή ἄλλως ἀδιόρθωτος καὶ ἀναπάντητος, εἰ μὴ προκαταλάβῃ ἡμᾶς μετὰ Θεὸν ἡ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἀντίληψις καὶ βοήθεια. Διόπερ δεόμεθα καὶ ἰκετεύομεν ἵνα προκαταλάβῃ ἡμᾶς ἡ τούτω, ἡ ἄλλῳ τῷ τρόπῳ ἐκανήν τινα χρηματικὴν βοήθειαν, ὥστε διασωθῆναι τὰ ἵερά ταῦτα Καταγώγια δι' αὐτῆς εἰς πεντάμηνον ἡ ἔξαμηνον διάστημα. Ἀλλως δὲ ὁ κίνδυνος πρὸ ποδῶν, ὁ δ' ἀπαλλάξων οὐδεὶς, εἰ μὴ τὸ φιλόχριστον καὶ εὐσυμπάθητον αὐτῆς ὑψος. Ἐπίτηδες ἀποστέλλομεν πρὸς τὸ πανευμενέστατον ὑμέτερον ὑψος καὶ τὸν παρόντα ἀδελφὸν Νικηφόρον, ἄνδρα εἰδήμονα πάσης τῆς τοπικῆς ἡμῶν καταστάσεως καὶ ἀθλιότητος, καθικετεύοντες ἵνα εὐδοκήσῃ ἀκοῦσαι τῶν παρ' αὐτοῦ λεγομένων, καὶ σαφέστερον μαθοῦσα τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπινεύση εἰς τὴν πρὸς τὰ Ἱερὰ ταῦτα ἀναγκαίαν καὶ σωτηριώδη βοήθειαν, δι' ἣν διασθός ἀποκείσται αὐτῇ ἀπειροπλάσιος παρὰ τῷ μισθαποδότῃ Θεῷ ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ὡς ἀδιαλείπτως ἐπευχόμενοι μένομεν.

σ. 3

1828: Αὐγούστου 1:

*Τῆς ὑμετέρας πανευμενεστάτης καὶ θεοσεβεστάτης Ὑψηλότητος**Θεῷ μοὶ καὶ διάπνυοι πρὸς Θεὸν ἰκέται
† Ἀπαντεῖς οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κουρῇ τοῦ Ἀγίου Ὁρονς Συνάξει ἐκ τῶν εἰκοσι
· Ἱερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.*4. ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ
ΠΡΟΝ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΤΣ

1828

Σεπτεμβρίου 20

Σχέδιο (Ἀρχείον Καποδίστρια, φάκ. 430, ἀριθ. 3). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένο στὶς δύο πρῶτες σελίδες δίφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,243 ×

1. Γιὰ τοὺς Μαδιανῖτες καὶ τὴ διαμάχη τους μὲ τοὺς Ἰσραηλίτες βλ. σχετικὸ ἄρθρο στὴν «Θρησκευτικὴν καὶ Ἡθικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν», τ. 8 (1966) στήλῃ 462-463.

0,362 μ., και ἀποτελεῖ ἀπάντηση στὸ ὑπὸ ἀριθμ. 2 ἔγγραφο τοῦ Ἰδιου φακέλλου, ποὺ δημοσιεύουμε ἀμέσως παραπάνω.

Περίληψη: Ο Ιωάννης Καποδιστριας απαντά στό από 1ης Αύγουστου 1828 γράμμα της Ιερᾶς Κοινότητος, που του παρέδωσε ό μοναχός Νικηφόρος, και δηλώνει ότι λυπάται πολὺ πού ή κατάσταση τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν δὲν του ἐπιτρέπει τὴ χρηματικὴ ἐνίσχυση τῶν μοναστηριῶν του Ἀθω. Γι' αὐτὸ τοὺς προσφέρει ἀπό δικά του χρήματα μιὰ ποσότητα, πού δὲν δηλώνεται στὸ σχέδιο του ἐγγράφου. Σχετικὰ μὲ τὸ ζήτημα τῆς λεηλασίας τῶν τοὺς πληροφορεῖ ότι ή υπόθεση αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ τελειώσῃ εὔκολα και δηλώνει ό Δουμπιώτης, κατὰ τοῦ όποίου καταφέρονται οἱ Ἀγιορεῖτες, εἰναι ηδη στὴ φυλακὴ καὶ ἐναντίον του υπάρχουν καὶ καταγγελίες ἔνων πρέσβεων γιὰ πειρατεία σὲ βάρος πολλῶν πλοίων τῶν χωρῶν τους. Τέλος ό Κυβερνήτης ύποσχεται ότι θὰ ἔχῃ πάντοτε ύπ' ὄψη του και τὸ αἴτημα τῆς Ι. Κοινότητος γιὰ ἀποζημίωση.

σ. 1 τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1828

Πρόδης τοὺς ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὅρει πανοσιωτάτους καθηγονμένους καὶ λοιποὺς πατέρας. Οἱ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

Πηδό διλίγον ἔλαβον παρὰ τοῦ παρὸν ὑμῶν ἀπεσταλμένον μοναχοῦ κυρίου Νικηφόρου τὴν τῆς ὑμετέρας σεβασμίας Κοινότητος ἐπιστολὴν σημειωμένην τῇ 1 τοῦ παρελθόντος. Μετὰ βαθυτάτης λύπης ἀνέγνων τὰ ἐν αὐτῇ γραφόμενα καὶ εἶδον τὴν δεινὴν τοῦ ιεροῦ τόπου ἐκείνου κατάστασιν καὶ τὰς πολλὰς ἃς ὑποφέρετε κακονήσια¹, θλίβομαι δὲ ἐτί μᾶλλον μὴ δυνάμενος κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἐπιφέρω εἰς ἀνπόκεισθαι κακὰ τὴν κατάλληλον θεραπείαν. Πρόεπι νὰ πιστεύσῃ τοῦτο καὶ ἡ τῆς ἐδῶ Κυβερνήσεως περίστασις δὲν εἶναι διλγώτερον² δεινὴ καὶ ὅτι δυσκόλως ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἡμπορεῖ³ νὰ δοθῇ⁴ εἰς τὴν ὑμετέραν Κοινότητα ἡ ζητημένη ἔξουκονόμησις. Λεχθῆτε λοιπὸν εὐμενῶς τὰ ἐξ ἴδιων μονοῦ προσφερόμενα κατὰ τὸ παρὸν γρόσια X , τὰ δποῖα ἐμετορήθησαν τοῦ κυρίου Νικηφόρου καὶ παρὸν ἀντοῦ λαμβάνετε. Λι’ ὅσα δὲ ἀναφέρετε διὰ τοὺς ληστάς, δικαίαν κατὰ πάντα κρίνω τὴν αἴτησίν σας, δόμως ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔξεταχθῇ καὶ νὰ λάβῃ τέλος μὲ πολλὴν εὐκολίαν.” Έχομεν ἐν φυλακῇ τὸν Κώσταν Τονυπιώτη δῖτις δχι μόνον τὸ “Ἄγιον” Οόρος ἐλεγλάτησε, ἀλλὰ καὶ πολλὰ πλοῖα μεγάλων βασιλέων, διὰ τὰ δποῖα οἱ αὐτῶν πρόσβεις παρὸν ἡμέραν ζητοῦν

1. Στὸ χφ. κακονχείας.
 2. Στὸ χφ. ὀλιγότερον.
 3. Στὸ χφ. εἰμπορεῖ.
 4. Στὸ χφ. δωθῆ.

τὴν ἀποζημίωσιν¹. Βεβαιωθῆτε λοιπὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἔχει πρὸς ὄφθαλ-
μῶν καὶ τὴν ζημίαν ἢν ύποφέρετε καὶ τὴν αἴτησίν σας.

²Ἐπιποθῶν πρὸς πάντων τὴν ἐξ ὑψους ἀντίληψιν καὶ ὁδηγίαν εἰς πᾶ-
σαν μου πρᾶξιν ζητῶ θερμῶς ἐπὶ τοῦτο τὴν τῶν ὑμετέρων εὐχῶν καὶ δεήσεων
συνδρομήν.

Μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας μένω.

5. ΠΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΤΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαρτίου 9

Πρωτότυπο (Άρχειον Καποδιστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 18), γραμμένο στὴν
πρώτη σελίδα δίφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων $0,215 \times 0,318$ μ. Ἐπάνω ἀρι-
στερὰ φέρει τὴν σφραγίδα τῆς Ι. Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὄρους. Στὴν τε-
λευταίᾳ σελίδα ύπάρχει ἡ ἔξης σημείωση τῆς Γραμματείας τοῦ Καποδί-
στρια: «Καλογίρων τοῦ Ὄρους».

Περὶ λῃψη:— Ἡ Ι. Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὄρους γράφει πρὸς τὸν Κυ-
βερνήτη Καποδιστρια καὶ τὸν εὐχαριστεῖ γιὰ τὴν παρηγορητικὴ ἐπιστολὴ
του (βλ. ἔγγραφο ἀριθ. 4) καὶ τὰ 5.000 γρόσια ποὺ ἔστειλε γιὰ ἐνίσχυση τῶν
μοναστηριῶν τοῦ Ἀθω. Τοῦ ζητοῦν συγγνώμη ποὺ γίνονται ἐνοχλητικοὶ
μὲ τὶς συνεχεῖς ἐκκλήσεις των καὶ τὸν βεβαιώνουν ὅτι μετὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ
σὲ αὐτὸν μόνο στηρίζουν τὶς ἐλπίδες των.

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην καὶ θεόπεμπτον² Ὑψηλότητα ταπεινῶς προ-
σκυνοῦμεν, ἐκ ψυχῆς εὐχόμενοι τὰ σωτήρια.

† Ὁσον μεγάλα καὶ δύσκολα εἶναι τὰ ὅποῖα ἐπίκεινται εἰς ἡμᾶς δεινά,
τοσοῦτον ἐξ ἐναντίας μεγάλως παρηγορήθημεν ἐκ τῆς πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Κοι-
νότητα πανεκλάμπον ὑμετέρας ἐπιστολῆς, δι' ἣν ἐνδείκνυνται πρὸς ἡμᾶς εὐ-
νοϊκὴν πρόνοιαν.

1. Τὸ 1828 ἐλληνικὸς στόλος ὑπὸ τὸν ναύαρχο Ἀνδρέα Μιαούλη ἔκειθάρισε τὰ νη-
σιά τοῦ Αίγαιου ἀπὸ τὶς πειρατικὲς φωλιές, ἐνῷ ταυτόχρονα ἀγγλικά καὶ γαλλικά πλοῖα
κατέστρεψαν μιὰ ἄλλην ἐστία πειρατῶν στὴν Γραμβούσα τῆς Κρήτης. Τὸν Φεβρουά-
ριο τοῦ ἔτους αὐτοῦ ὁ Μιαούλης κατέλαβε τὶς Β. Σποράδες καὶ πρώτη τὴν Σκόπελο, ὅπου
είχαν συγκεντρωθῆ ὥριοι πειρατῶν πρόσφυγες ποὺ είχαν μεταβληθῆ σὲ πει-
ρατές, αἰχμαλώτισε 80 περίπου πλοιάρια καὶ συνέλαβε δλους τοὺς πειρατές ποὺ τοὺς με-
τέφερε στὴν Ἐλευσίνα. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς κατατάχτηκαν στὶς χιλιαρχίες ποὺ ὅργάνωνε
τότε ὁ Καποδιστριας (βλ. Βακαλόπουλος, Πρόσφυγες, σ. 106-108, ὅπου καὶ ἡ σχε-
τικὴ βιβλιογραφία).

2. Στὸ χφ. θεόπεπτον.

⁷Εδέχθημεν καὶ τὴν ἦν πρὸς ἡμᾶς ἐπεδαψιλεύσατο θεοφιλῆ βοήθειαν τῶν πέντε χιλιάδων γροσίων, ἅπερ πεποίθαμεν ὅτι πρὸ ἡμῶν προσεδέξατο ὁ ἀπειράγαθος Θεὸς ὃς θυμίαμα εὐπρόσδεκτον. Λιόπερ ἡμεῖς εὐγνωμονοῦντες πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλάγαθον καὶ φιλαθρωποτάτην Ὅψηλότητα, ἐπεκτείνομεν τὰς πρὸς Θεὸν ταπεινὰς ἡμῶν δεήσεις, ἀδιαλείπτως εὐχόμενοι ὅπως αἴσια καὶ κατὰ θυμὸν καὶ σωτήρια ἀναδείξῃ πάντα τὰ ὑμέτερα ἐπιχειρήματα.

Τολμηροὶ καὶ ὀχληροὶ γινόμεθα, ὑψηλότατε Λαζαρέντα, ἀλλ’ ἡ ἀνάγκη κατεπείγοντα καθυποχρεοῖ ἡμᾶς βαίνειν καὶ ὑπὲρ τὰ ὅρια. Δι’ ὅπερ ἔξαιτον μενοὶ τὴν εὐσυμπάθητον αὐτῆς συμπάθειαν, παρακαλοῦντες θεῷ μῶς ἵνα ἐπιβλέψασα ἐπὶ τὴν κάκωσιν ἡμῶν δώσῃ ἡμῖν χεῖρα βοηθείας εἰς ἀπαρτισμὸν τῶν ὅντων διὰ τῶν ὄλοσφραγίστων ταπεινῶν ἴκεσιῶν ἀναφέρομεν¹, ὅτι εἰς Σὲ μετὰ Θεὸν πεποίθαμεν, ἀπεκδεχόμενοι τὴν σωτηρίαν τῶν Ἱερῶν τούτων, θεοσεβέστατε Κυβερνῆτα. Εἰς τοῦτο γε ἐλήλυθας, ἵνα παραμνθίαν οἱ δυστυχεῖς εῦρωσι.

1829: Μαρτίου 9:

τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ὅψηλότητος

ἴκεται πρὸς Θεὸν διάπνυροι
† Ἀπαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινῇ τοῦ Ἁγίου Ὀρονς Συνάξει ἐκ τῶν εἰκοσι τε
ἡμῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

6. ΟΛΟΣΦΡΑΓΙΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαρτίου 9

Πρωτότυπο (Άρχειον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 7), γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα μονόφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων $0,318 \times 0,438$ μ. Τὸ ἔγγραφο φέρει στὶς τρεῖς πλευρές τοῦ κειμένου (δεξιά, ἀριστερὰ καὶ κάτω) τὶς σφραγίδες τῶν 20 μοναστηριῶν τοῦ Ἀθω κατὰ τὴν ἑξῆς σειρά: στὴν δεξιὰ πλευρά, ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω, εἶναι οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Βατοπεδίου, Χιλανδαρίου, Κουτλουμουσίου, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Φιλοθέου, Σίμωνος Πέτρας καὶ Σταυρονικήτα· στὴν ἀριστερὴ πλευρά, κατὰ τὴν ἴδια φορά, οἱ σφραγίδες τῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἰβήρων, Διονυσίου, Παντοκράτορος, Ζωγράφου, Καρακάλλου, Ἁγίου Παύλου καὶ Ξενοφῶντος· στὸ κάτω μέρος τοῦ κειμένου, ὄριζοντιώς, βρίσκονται οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Γρηγορίου, Ἐσφιγμένου, Ρωσικοῦ (Παντελεήμονος) καὶ Κωνσταμονίτου (βλ. εἰκ. 2 καὶ 3).

Περὶ ληψης—Μὲ τὸ ὄλοσφραγιστο αὐτὸ γράμμα τῆς Ἱ. Κοινότης

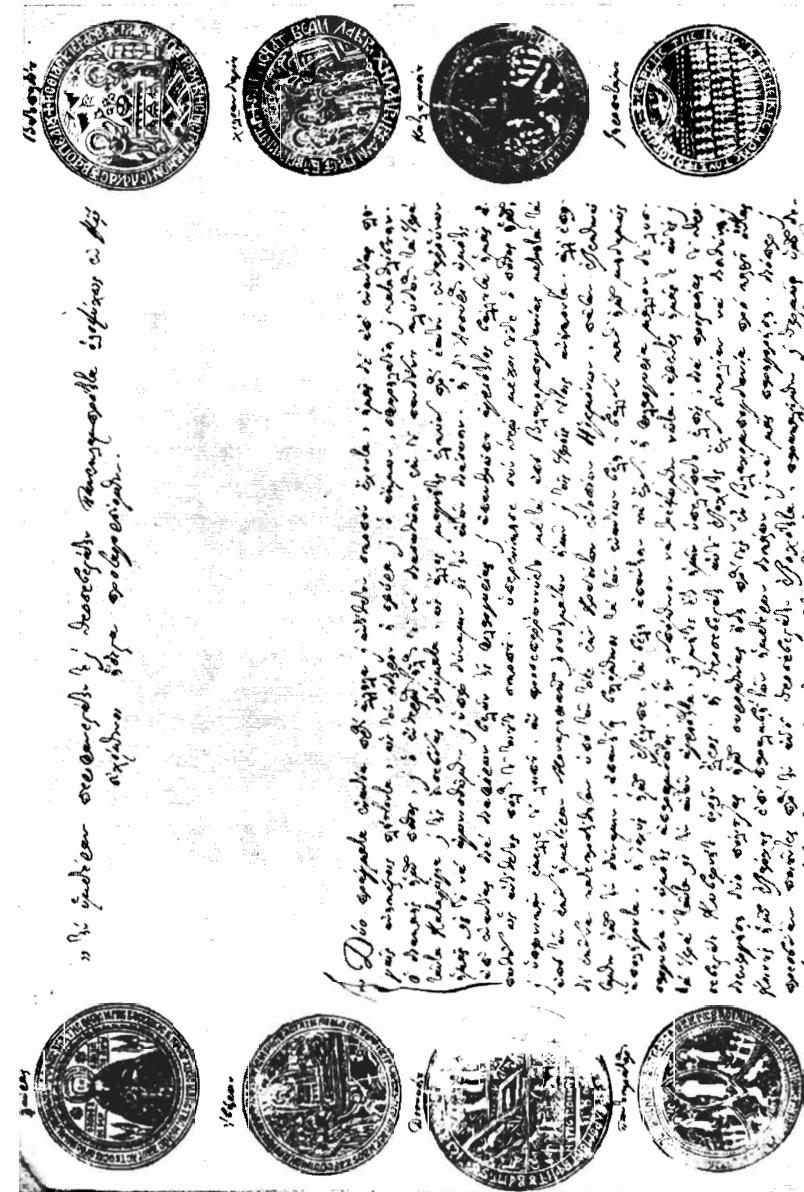
1. Βλ. τὸ ἔγγραφο ποὺ δημοσιεύουμε ἀμέσως παρακάτω (ἀριθ. 6). Ἄλλο ὄλοσφραγιστο γράμμα τῆς Ἱ. Κοινότης δὲν βρέθηκε στὸν σχετικὸ φάκελο τοῦ Άρχειον Καποδίστρια.

τοῦ Ἀγίου Ὄρους παρακαλεῖ τὸν Κυβερνήτη νὰ φροντίσῃ μὲ κάθε τρόπο νὰ προεξοφληθοῦν δυὸ συναλλαγματικές της ἐπ' ὄνόματι τῶν ἔξαρχων της, οἱ ὅποιοι εἶχαν σταλῆ στὴν Μολδοβλαχία γιὰ νὰ εἰσπράξουν τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐκεῖ ἀγιορειτικῶν κτημάτων. Ἐν ἡ προεξόφληση τῶν συναλλαγματικῶν δὲν εἶναι δυνατή, οἱ Ἀγιορείτες ἰκετεύουν τὸν Καποδίστρια νὰ τοὺς ἔξασφαλίσῃ τουλάχιστον κάποιο δάνειο, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἴκανοποιήσουν τὶς χρηματικὲς ἀπαιτήσεις τῶν κατακτητῶν.

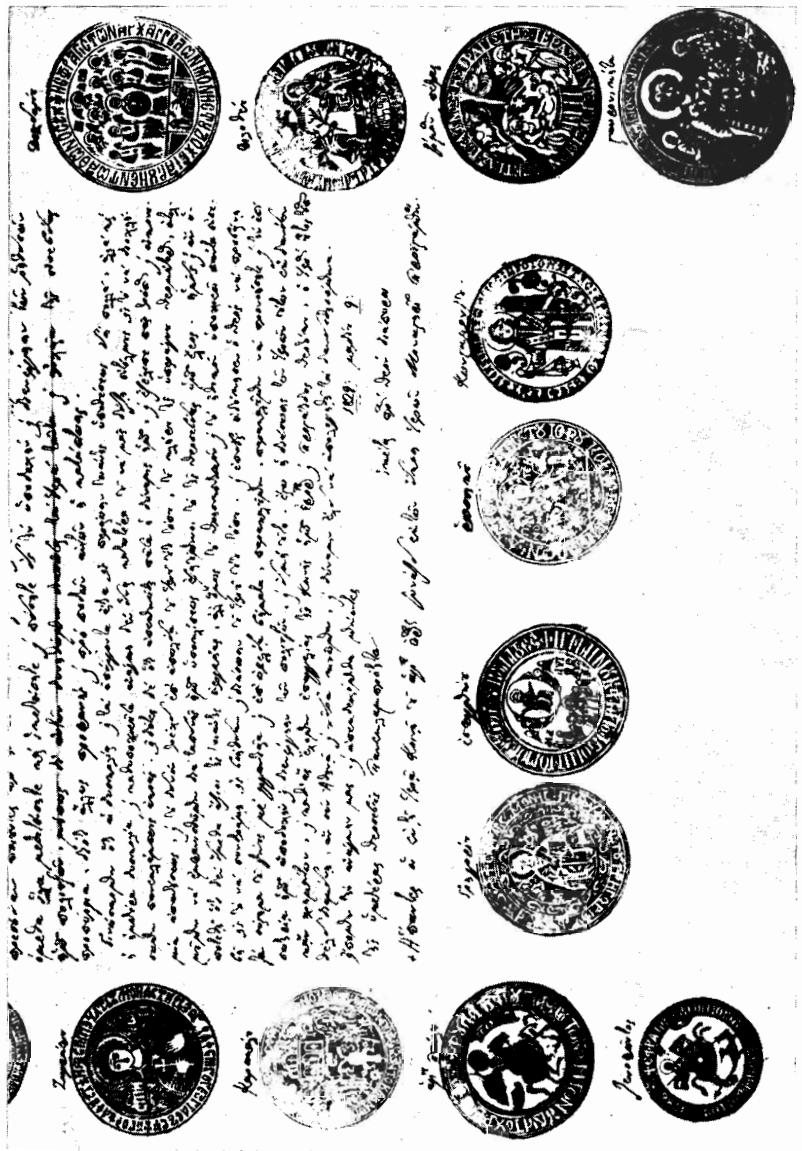
Τὴν ὑμετέραν περιφανεστάτην τε καὶ θεοσεβεστάτην Πανεκλαμπρότητα δόλοψύχως ἐν Κ(νοί)ῳ εὐδόκεμον ἥδιστα προσαγορεύομεν.

† Δόνο πράγματα ἐναντία πρὸς ἄλληλα καὶ ἀντίθετον σκοπὸν ἔχοντα, ἡμᾶς δὲ ἀπ' ἐναντίας πληγαῖς ἀνηκέστους πλήττοντα, ὡς τὸν σίδηρον ἡ σφῆρα καὶ ὁ ἄκμων σφρογγλατοῦντος καὶ καταθλίβοντον ὁ διακαής ἡμῶν πόθος, καὶ ὁ ἔνθερμος ζῆλος τοῦ νὰ διασωθῶσιν ἐκ τοῦ πανδείνον κλύδωνος τὰ ἴερὰ ταῦτα Καταγώγια καὶ τῆς εὐσεβείας Ἰδρύματα, ὡς ἄλλος μαγνήτης ἐλκύει πρὸς ἑαυτόν, ἐνθαδῷδύνων ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ ὑπὲρ δύναμιν εἰς τὴν αὐτῶν διάσωσιν, ἡ δ' Ἀσσύριος ὡμότης ἀπ' ἐναντίας διὰ διαφόρων βελῶν τῆς φιλαργυρίας καὶ ἀπανθρώπουν ἀγοριότητος βάλλοντα ἡμᾶς ἀπωθεῖν ὡς ἀντίθετος πόλος τοῦ τοιούτου σκοποῦ. Ὑπερενίκησε σὺν Θεῷ μέχρι τοῦδε ὁ πόθος ἡμῶν, καὶ ὑπερονικᾶν ἔμελλε τοῦ λοιποῦ, ἀν προσεπερδύωντο μὲ τὰ ἀπὸ Βλαχομπογδανίας μετρητὰ τὰ ἀπὸ τῶν ἐκεῖ ἡμετέρων μοναστηριακῶν εἰσοδημάτων ἡμῖν καὶ τοῖς Ἱεροῖς τούτοις ἀνήκοντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκεῖνα κατεκρατήθησαν ὑπὸ τῶν τότε ἐκεῖ κρατούντων ἐντοπίων Ἡγεμόνων¹, πᾶσαν ἐξεκενώσαμεν ἡμῶν τὴν δύναμιν, ἀπαντῆσαι βιολόμενοι τὰ τῶν ἐναντίων βέλη, βάλλειν καὶ ἡμῶν μηδαμῶς ἀπολίγοντα. Ἡ ἵσχυς ἡμῶν ἐξέλιπε, τὰ βέλη ἀπάντησιν οὐκ ἔχει, ἡ φιλαργυρία, μᾶλλον δὲ λυσσαργυρία καὶ ὡμότης ἀπαραμείωτος. Καὶ ἦν λειπόμενον νὰ τοέψωμεν νῶτα, ἀφέντες ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ Ἱερὰ ταῦτα εἰς τὴν

1. Μὲ τὴν ἀποτυχία τοῦ κινήματος τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὅψηλάντη στὶς Παραδουνάβιες Ἡγεμονίες λήγει καὶ ἡ Φαναριωτικὴ ἐποχὴ (1711-1821), κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Βλαχίας ἦταν Ἑλληνες ἢ τουλάχιστον ἔξελληνισμένοι Ρουμάνοι. Ἡ Πύλη, μήν ἔχοντας πιὰ ἐμπιστοσύνη στοὺς Φαναριώτες Ἑλληνες, ἐξ αἰτίας τῆς ἐπαναστάσεως, ἄλλα καὶ τῆς στάσης τοῦ ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Μιχαήλ Σούτσου ποὺ εἶχε ταχθῆ μὲ τὸ μέρος τοῦ Ὅψηλάντη, διόρισε στὶς 21 Ιουνίου τοῦ 1822 νέους ιθαγενεῖς ἡγεμόνες, τὸν Ἰωάννη Ἀλέξανδρο Στούρτζα (Sturza) στὴν Μολδαβία καὶ τὸν Γρηγόριο Γκίκα (Ghica) στὴν Βλαχία (βλ. πρόχειρα Μ. Θ. Λάσκαρι, Τὸ Ἀνατολικὸν Ζήτημα 1800-1923, Θεσσαλονίκη 1948, σ. 137-138). Κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακυβερνήσεώς των, ποὺ διεκόπη ἀπὸ τὸν ρωσοτουρκικὸ πόλεμο καὶ τὴν κατάληψη τῶν Ἡγεμονῶν ἀπὸ τοὺς Ρώσους στὰ 1828, οἱ νέοι αὐτοὶ ἡγεμόνες κατακρατοῦσαν τὰ ἔσοδα τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων τοῦ Ἀθω στὴν Μολδοβλαχία. Τὴν τακτική τους τὴν ἐνέκρινε καὶ ἡ Πύλη, ποὺ θεωροῦσε τοὺς Ἀγιορείτες ἐνόχους γιὰ τὴ συμμετοχή τους στὴν ἐπανάσταση τῆς Χαλκιδικῆς

Eἰπ. 2. Παρομούστη τοῦ ἦτα ἀριθμ. 6 ἐγγράφον (ἄνω μέρος σελίδας)

Eik. 3. Πανουριόποτο του ἡπέρ μοθμ. 6 ἐγγάδων (κάτω μέσος σελίδας)

αντῶν ἀγριότητα, εἰ μή τις ἔτι ἡμῖν ὑπελείπετο ἐλπίς, διὰ προστασίας τοῦ θεοσεβεστάτου Κυβερνήτου εὑρεῖν ἔλεος. Ἡ θεοσεβεστάτη αὐτοῦ Ἐξοχότης ἔχει εὐκολίαν νὰ διευθύνῃ καὶ διενεργήσῃ δύο πόλιτζας¹ ἡμῶν συρρομένας ἥδη πρὸς τὸν ἐν Βλαχομπογδανίᾳ πρὸς καιροῦ ὅντας κοινοὺς ἡμῶν ἐξάρχοντας ἐπὶ παραλαβῆ τῶν ἡμετέρων δικαίων, καὶ νὰ μᾶς παρηγορίσῃ. Λιόπερ καὶ πρεσβείαν ποιοῦντες πρὸς τὴν αὐτοῦ θεοσεβεστάτην Ἐξοχότητα, παρακαλοῦμεν καὶ θερμῶς ἡμῶν δεόμεθα ἵνα μεσιτεύσητε καὶ ἰκετεύσητε καὶ πείσητε εἰς τὴν ὑποδοχὴν καὶ διενέργειαν τῶν ἁγίθεισῶν ἡμῶν πολιτζῶν, μήπως δι' αντῶν δυνηθῆμεν διασῶσαι τὰ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἀρχαῖα τῆς ἐνδεβείας προπόργια, διότι ἄλλως προφανῆς καὶ πρὸ ποδῶν αντῶν ἡ κατάπτωσις.

Γινώσκομεν ὅτι αἱ δυσκολίαι καὶ τὰ ἀπείρογοντα αἴτια εἰς περαιώσιν τοιαύτης ὑποθέσεως εἰσὶ πολλά, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα δυσκολία καὶ καθυποχρεοῦσα ἀνάγκη δὲν εἶναι κατωτέρα τοῦ νὰ μᾶς δεῖξῃ εὐτόλμους εἰς τὸ νὰ διοχλήσωμεν πανεκλάμπρους ἀκοάς. Εἰδότες δὲ ὅτι ἀπενεργώθη πᾶσα ἡ δύναμις ἡμῶν, καὶ ἐξέλιπε πᾶς τρόπος καὶ οἰκονομία ἀπαντήσεως, καὶ τὸ δεινὸν τρέχει ἐπ' ἀπωλείᾳ τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, τοῦ κλήρου τῆς ὑπεράγγειου Θεομήτορος, εὐτολμοῦμεν νὰ ἐμφανισθῶμεν διὰ ταπεινῆς ἡμῶν ὑποκλίσεως ἐξαιτούμενοι τὸ τῆς θεοσεβείας ὑμῶν ἔλεος. Ἡμεῖς καὶ ἀν ὑποτεθῆ ὅτι δὲν εἴμεθα ἀξιοι τῆς τοιαύτης εὐεργεσίας, ἀλλ' ὅμως τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἡθικὸν ὑποχρεοῦ πάντα εὐδεβῆ εἰς τὸ νὰ συνδράμῃ εἰς βοήθειαν καὶ διάσωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου. Καὶ ἐπειδὴ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ προβάλῃ τὸ σύστημα τοῦ Γένους μὲ γιγαντιαῖα καὶ ἐπ' ὧφελείᾳ βήματα, παρακαλοῦμεν, παρακαλοῦμεν νὰ προνοήσητε καὶ τὴν ἐπὶ σωτηρίᾳ ἡμῶν ὑποδοχὴν καὶ διενέργειαν τῶν πολιτζῶν. Καὶ εἰ μὴ τοῦτο, ἐστω ἡ διάσωσις τῶν Ἱερῶν τούτων ἐκ δανείων καν̄ χρημάτων, καὶ καθ' ἀς ἔχομεν ἐπαγγελίας τῆς κοινῆς ἡμῶν ἐφόρου, καὶ προστάτιδος Θεοτόκου, ὁ ἱερὸς οὐτος τόπος θέλει διαμείνει, ἀν σὸν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κινῶμεν, καὶ δύναμιν ἔχει νὰ ἀπολογηθῇ τὰ δανεισθήσόμενα. Εἴπομεν τὴν ἀνάγκην μας καὶ ἀπεκδεχόμεθα μένοντες.

1829: Μαρτίου 9

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκλαμπρότητος

ἰκέται πρὸς Θεὸν διάπυροι
† "Απαντες οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινῇ τοῦ Ἅγιου Ὁρονς Συνάξει ἐκ τῶν εἰκοσι
Ιερῶν Μοναστηρίων Προϊστάμενοι.

7. ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1829

Μαΐου 1

Πρωτότυπο (Άρχειον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 16). Τὸ κείμενο εἰ-

1. Πόλιτζα (ital. polizza): συναλλαγματική, γραμμάτιο.

ναι γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα μονόφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,220 × 0,325 μ.

Π ε ρ í λ η ψ η:—Τέσσαρες ἐκπρόσωποι τῶν Ἀγιορειτῶν, ὁ μοναχὸς Ἰάκωβος τῆς μονῆς Βατοπεδίου, ὁ ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος τῆς μονῆς Ἰβήρων, ὁ ἵεροδιάκονος Βενέδικτος τοῦ Ρωσικοῦ καὶ ὁ Χιλανδαρινὸς μοναχὸς Νικηφόρος, ζητοῦν ἀπὸ τὸν Κυβερνήτη Καποδίστρια νὰ τοὺς δεχτῇ σὲ ἀκρόαση γιὰ νὰ τοῦ παραδώσουν ἔνα δόλοσφράγιστο γράμμα τῆς Ἰ. Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὄρους (πρόκειται ἀσφαλῶς γιὰ τὸ δόλοσφράγιστο ποὺ δημοσιεύουμε παραπάνω). Ἀπὸ τοὺς τέσσαρες αὐτοὺς μοναχοὺς οἱ τρεῖς βρίσκονταν ἡδη ὡς πρόσφυγες στὴ νότιο Ἑλλάδα, ἐνῶ ὁ τέταρτος εἶχε ἔλθει εἰδικὰ γιὰ τὸ σκοπὸν αὐτὸν ἀπὸ τὸν Ἀθω.

Ἐξοχώτατε

Ἀνοικονόμητος ἀνάγκη ἐκ τῶν περιστάσεων ἡνάγκασε τοὺς ἄγιους Πατέρας τοῦ ἀγιωνύμου Ὁρους νὰ ἐνοχλήσωσι καὶ αὖθις τὴν θεοσεβεστάτην αὐτῆς Ἐξοχότητα δι' δόλοσφραγίστον αὐτῶν γράμματος, γνωρίζοντες, ὅτι ἄλλοθέν ποθεν δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο νὰ ἀπαντηθῇ, εἰ μὴ δι' αὐτῆς, διά τε τὴν περὶ ταῦτα ἐμφυτον συμπαθεστάτην της διάθεσιν, καὶ βαθυτάτην φρόνησιν, καὶ διὰ τὸ ὅπερ θεόθεν ἐνεπιστεύθη κράτος. Εἰς τὴν ἐγχείρισιν¹ δὲ τούτου διώρυσαν ἡμᾶς δι' ἑτέρου δόλοσφραγίστον ἐντεῦθεν μὲν τὸν ἐκ τῆς τοῦ Βατοπεδίου ἱερᾶς μονῆς γέροντα Ἰάκωβον, τὸν ἐκ τῆς τῶν Ἰβήρων ἀρχιμανδρίτην Κύριλλον, καὶ τὸν ἐκ τοῦ ὁμοσπονδίου Κοινοβίου Βενέδικτον ἱεροδιάκονον, ἐκεῖθεν δὲ τὸν ἐπίτηδες ἀποσταλέντα γέροντα Νικηφόρον ἐκ τῆς Χιλανδαρίου. Ὅθεν παρακαλοῦμεν θερμῶς νὰ κατανεύσῃ ἡ μακαρία της ψυχῆς νὰ παρδόησιασθῶμεν ἐνώπιόν της εἰς τὸ νὰ ἐγχειρίσωμεν τὴν αὐτῆς Ἐξοχότητι τὰ παρ' αὐτῶν ἡμῖν ἀποσταλέντα. Καὶ πεπισμένοι τῇ αὐτῆς ἐμφύτῳ καλοκάγαθίᾳ, καὶ περὶ τὰ καλὰ αὐτοκινήτῳ ροπῇ, περιμένομεν νὰ μᾶς διορίσῃ τὴν ὥραν τῆς εὐκαιρίου ἡμῶν ἐμφανίσεως πρὸς Λύτην.

,αωκθ' φ : Μαῖον Ιη

τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Ἐξοχότητος

ταπεινοὶ δοῦλοι

Ἰάκωβος μοναχὸς Βατοπ(εδίου)
ἀρχιμαν(δρίτης) Κύριλλος Ἰβηρίτης
Βενέδικτος ἱεροδ(ιάκονος) ὁδοσσος
Νικηφόρος² Χιλανταρινός.

1. Στὸ χφ. ἐγχείρησιν.
2. Στὸ χφ. Νικηφόρος.

8. ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΘΩ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

'Ιουνίου 18

Πρωτότυπο (Άρχειον Καποδίστρια, φάκ. 548, άριθ. 6). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένο στὶς τρεῖς πρῶτες σελίδες δίφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων $0,242 \times 0,352$ μ. καὶ φέρει ἐπάνω ἀριστερὰ στὴν πρώτη σελίδα τὴν σφραγίδα τῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου.

Περὶ ληγοῦ:—Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Ἀγίου Παύλου τοῦ Ἀθω γράφουν πρὸς τὸν Καποδίστρια καὶ τοῦ ζητοῦν νὰ διατάξῃ τοὺς Ὅραίους νὰ ἐπιστρέψουν τὰ ἵερὰ κειμήλια καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ μοναστηριοῦ, ποὺ εἶχαν παραλάβει κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἀγώνα, γιὰ νὰ τὰ φυλάξουν. Τὴν ἐπιστολὴν τῶν μοναχῶν τὴν συνοδεύουν, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς μονῆς, ὁ προηγούμενος Ἀνανίας καὶ ὁ μοναχὸς Γεράσιμος, ποὺ φέρουν μαζί τους καὶ τὸν σχετικὸ κατάλογο τῶν κειμηλίων. Ὁ κατάλογος αὐτός, ποὺ τὸν εἶχε συντάξει ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀνθίμος, εἶχε ὑπογραφῇ καὶ σφραγιστῇ τότε ἀπὸ τοὺς Ὅραίους. Οἱ μοναχοὶ τοῦ Ἀγίου Παύλου ἀναφέρουν ἀκόμη στὸν Καποδίστρια ὅτι ἔχουν πληροφορηθῆ πῶς οἱ Ὅραῖοι καταχράστηκαν πολλὰ μοναστηριακὰ κειμήλια μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι τὰ διέθεσαν γιὰ τὸν ἀγώνα τοῦ Γένους. Ἡ δικαιολογία ὅμως αὐτὴ δὲν εὑσταθεῖ, κατὰ τὴν γνώμη τους, διότι τὸ Ἀγιον Ὄρος πρόσφερε τὸ μερίδιό του στὸν ἀγώνα, καταβάλλοντας στὸ σουλτανικὸ ταμεῖο 2.000.000 γρόσια. Ἀν μάλιστα στὸ ποσὸ αὐτὸ προστεθοῦν καὶ οἱ λεηλασίες, καθὼς καὶ τὰ ἔξοδα τῆς συντηρήσεως τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς τοῦ Ἀθω, ἡ δαπάνη τῶν μοναστηριῶν ἀνέρχεται σὲ 30-40.000.000 γρόσια περίπου, χωρὶς νὰ συνυπολογιστοῦν καὶ οἱ ζημιὲς ποὺ προκάλεσαν στὸ Ὄρος οἱ Ἐλληνες πειρατές. Τέλος ἡ μονὴ παρακαλεῖ τὸν Καποδίστρια νὰ φροντίσῃ νὰ μεταφραστῇ στὰ ἑλληνικὰ ἔνα ρωσικὸ αὐτοκρατορικὸ χρυσόβουλλο, ποὺ βρίσκεται μέσα στὰ κειμήλια τῆς, καὶ νὰ τοὺς δοθῇ ἐπίσης ἔνα ἐπικυρωμένο ἀντίγραφο τοῦ ρωσικοῦ κειμένου. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ θέλουν νὰ τὰ παρουσιάσουν στὸν πρεσβευτὴ τῆς Ρωσίας στὴν Κωνσταντινούπολη.

σ. 1

Πανεκλαμπρότατε καὶ θεοσεβέστατε Κύριε!

Τὴν ὑμετέραν θεοσεβεστάτην Πανεκλαμπρότητα δόλοψύχως ἐν Κυρίῳ
εὐχόμενοι ταπεινῶς προσκυνοῦμεν.

† Ἰκανὰς ἔχοντες τὰς πληροφορίας τῆς πρὸς ταύτην τὴν ἴερὰν ἡμᾶν μονῆν εὑμενοῦς διαθέσεως, καὶ εὐλαβητικῆς ὑποκλίσεως, τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης Πανεκλαμπρότητος, δι’ ὃν ἀπηλαύσαμεν πρὸ μικροῦ πολλῶν καὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν καὶ δωρημάτων ἴερῶν δι’ ὑμῶν, θαρρούντως καὶ ἥδη προσερ-

χόμεθα πρὸς Αὐτήν, ὅπερ ταύτης τῆς ἰερᾶς ἡμῶν μονῆς τὴν ἔξῆς ἵκεσίαν ποιούμενοι.

Εἰ καὶ ἡ ἀνάγκη ἐβίασεν ἡμᾶς τότε, ὅτε πῦρ πνέοντα ἀφανισμοῦ¹ παρεγένοντο πρὸς ἡμᾶς τὰ τῶν Ὁθωμανῶν στρατεύματα, ἵνα ἀποστείλωμεν ἄπασαν τὴν ἰερὰν ἀποσκευήν, τούς τε θησαυροὺς καὶ κειμήλια τοῦ ἰεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου, εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἀκίνδυνον τόπον πρὸς διάσωσιν, ἀλλ᾽ οὖν ἐπειδὴ ἥδη θείῳ ἐλέει, παρῇλθον ἐκεῖνα, θεοσεβέστατε Κύριε, τοῦ ἰεροῦ τούτου τόπου διατηρούμενος τὴν προστασίαν τῆς Ὑπεράγονον Θεόπταιδος, καὶ τῶν ἀπίστων ἐκείνων ἀναχωρησάντων πρὸς μικροῦ σχεδὸν παρὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἐλπίδα, ἀνάγκη ἐστὶ πάλιν ἥδη ἵνα ἐπανέλθωσιν πρὸς ἡμᾶς ταῦτα τὰ ἰερά, ὡς ἀναθήματα Κυρίου Παντοκράτορος ἀναπόσπαστα. Διὸ καὶ κατὰ κοινὴν ἡμῶν διάσκεψίν τε καὶ ἐκλογὴν ἀποστέλλομεν ἐνεκα τούτου, τοὺς παρόντας πανοσιωτάτους συναδελφοὺς ἡμῖν ἐν Χριστῷ προηγούμενον καὶ γέροντα καὶ Γεροάσιμον, οὓς ἐπισυνιστοῦντες προηγούμενώς εἰς τὴν προστασίαν καὶ δδηγίαν τῆς ὑμετέρας θεοεσθοῦς Πανεκλαμπρότητος, παρακαλοῦμεν θεομῶς ἵνα ὑποδεχθῇ αὐτὸν εὐμενῶς, καὶ διὰ τῆς δυνατῆς ἐμμελοῦς παραστάσεώς της, ἐκδοθῇ ἔντονος ἐπιταγὴ τῆς θεοστηρίκτου Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς εἰδγενεστάτους κυρίους Ὑδραίους, εἰς τὸ νὰ ἐγχειρίσωσι πρὸς τοὺς διαληφθέντας συναδελφοὺς ἡμῶν, ἀπαντα τὰ μοναστηριακὰ ἡμῶν ἰερά, θησαυρούς τε καὶ κειμήλια ἀπαραμειώτως τε καὶ ἀνελλιπῶς, καθὰ δὴ καὶ παρέλαβον αὐτὰ παρὰ τοῦ μακαρίτου ἀρχιμ(αρχίτον) μας Ἀνθίμον, ὡς τὸ δπερ συνεπιφέρουσιν οἱ αὐτοὶ συναδελφοί μας ἐνσφράγιστόν τε καὶ ἐνυπόγραφον ἐκείνων κατάστιχον διασαροῖ. Σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἀπασαν τὴν ἐκείνου τοῦ μακαρίτου ἴδιαιτέρων ἀποσκευήν, ἣν ἄμα τότε ἀναχωρῶν ἀπὸ "Ὑδρας παρέδωκεν αὐτοῖς. Καὶ οὕτω διά τι οἱ ἀσφαλοῦς πλοίου, τῇ εἰδίσει τῆς θεοφρονούμενου Κυβερνήσεως ἀποκομίσωσιν αὐτὰ σὺν Θεῷ ἀσφαλῶς πρὸς ταύτην τὴν ἰερὰν ἡμῶν μονήν, ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διαμένωσιν οἱ ἰεροὶ αὐτῆς ναοὶ σκυθρωποὶ/καὶ ἀκοσμοι, ὑστερούμενοι τῆς ἴδιας ἰερᾶς ἐνπρεπείας, τῶν τε θησαυρῶν αὐτῶν καὶ σεπτῶν κειμηλίων.

σ. 2

Ἐν τούτοις ἀναφέρομεν, θεοσεβέστατε καὶ πανεκλαμπρότατε Κύριε, ὅτι οἱ κύριοι Ὑδραῖοι πολλὰς καὶ μεγάλας καταχρήσεις ἔκαμον εἰς ταῦτα τὰ ἰερὰ ἀμυντόλως τε καὶ ἀπαρατηρήτως ὡς μανθάνομεν παρὰ πολλῶν, ἀφαιρέσαντες ἐξ αὐτῶν ἀπαν τροφοῦν ἦ ἀργυροῦν ἐγκόσμημα, καὶ ἀναλύσαντες εἰς χιονείαν καὶ ὅσα ἀλλα ἀργυρὰ σκευήν ὑπῆρχον ἐν αὐτοῖς τοῖς μοναστηριακοῖς ἡμῶν ἰεροῖς πράγμασιν, ἐπὶ προφάσει ὅτι μετεχειρίσθησαν αὐτὰ εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ὡς δυνάμενοι τάχα νὰ παραστήσωσιν ὅτι τοῦτο τὸ Ὅρος, μέλος² δν τοῦ Γένους ὑπῆρχεν ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ³ ἐλεύθερον ἐξόδων, καὶ ἐνεκα τούτου

1. Στὸ χφ. ἀφανησμοῦ.
2. Στὸ χφ. μέλλος.
3. Στὸ χφ. περιώδῳ.

νποχρεοῦται ἐκών ἀέκων, ἢ ὅπως ἄλλως ἀν εἴποι τις εἰς βοήθειαν τοῦ Γέροντος.
 Ἡ διὰ νὰ διασωθῇ τοῦτο ἀποφεῦγον τὴν φρικτὴν ἐκείνην τοῦ σουλτάνου ἀπόφασιν τῆς παντελοῦς καταστροφῆς καὶ λεηλασίας του, δὲν ἐμέτρησε δύο μιλλιούντα γρόσια σχεδὸν εἰς τὸ Ἀνακτορικὸν Ταμεῖον; Δὲν ἐπλήρωσεν διφόνια στρατιωτῶν καὶ δὲν ἔθρεψε στρατιώτας; Δὲν ὑπέστη ἀπαραδειγματίστονς διαρραγάς καὶ ἀπογυμνώσεις, καὶ τόσα ἄλλα; Τῶν ὅποιων ἡ ἀποζημίωσις ὡς ἐκ τοῦ προχείρου ἐξικνεῖται εἰς τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα μιλλιούντα, ἐκτὸς τῆς ὅσης ἄλλης διαρραγῆς, ἀπογυμνώσεώς τε καὶ καταδρομῆς ἐπέφερον εἰς τὸν ἰερὸν τοῦτον τόπον οἱ ἐκ τοῦ Γέροντος λῃσταί, οἵτινες τὸ ὑστέρημα τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν ἀρθονέστατα, ἐπενεγκόντες τὴν ἐσχάτην καταστροφὴν τοῖς ἱεροῖς τούτοις μοναστηρίοις, γενόμενοι μάλιστα αἴτιοι καὶ τῆς ἄχρι ταύτης διαμονῆς τῶν στρατευμάτων. Πλὴν καίτοι¹ δυνάμενοι νὰ ἀπολογηθῶμεν κατὰ πολλοὺς ἄλλους ἵσχυροὺς τρόπους τε καὶ λόγους, ὡς ἥμιν δοκεῖ, εἰς ταῦτα τὰ παρὰ τῶν κυρίων Ὅδωτῶν προβαλλόμενα, ἀποφεύγοντες ὅμως τὴν πολυλογίαν, ἐῶμεν αὐτὰ εἰς τὴν βαθύφρονα κρίσιν τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς Πανεκλαμπρότητος, ἵκετεύοντες θερμότερον ἵνα τῇ εὐθυδίκῳ Αὐτῆς προστασίᾳ τε καὶ διδηγίᾳ πρὸς τὸν ἀποστελλομένον ἥμετέρον συναδελφούς, ἀποκατασταθῆ τὸ ἀπαραίτητον ἥμιν τοῦτο δίκαιον κατὰ χῶρον. Διότι δὲν ἀνεχόμεθα, ἐν ᾧ αἰχμαλωτίσθημεν τὸ ἀπ' ἀρχῆς παρ' αὐτῶν ἐπὶ λόγῳ

σ. 3 διατηρήσεως, σκοπὸν καὶ γὰρ εἴχομεν εἰς ἀκίνδυνον τόπον νὰ μετακομίσθωσι ταῦτα τὰ ἱερὰ ἥμιν καὶ οὐχὶ εἰς Ὅδον, νὰ ὑποπέσωμεν ἥδη καὶ εἰς τοιαύτην παράλογον καὶ ἀδικωτάτην ζημίαν². Λιὸν καὶ εἰς αἰσίαν ἀποπεράτωσιν τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ἀνατιθέμενοι μετὰ Θεὸν τὸ πᾶν εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ὑμετέρας φιλοπτώχου τε καὶ φιλοδικαίου Ἐκλαμπρότητος, ἥς καὶ τὰ ἔτη πάμπολλα καὶ τρισδύbia, μένομεν

,αωλ' φ· Ιοννίον: ιηη
ἀπὸ Ἀγίου Ὁρονς

·Ικέται πρὸς Θεὸν ὑπὲρ Αὐτῆς διάπνοι

† Οἱ Προϊστάμενοι τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς τε καὶ Πατριαρχικῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου προηγούμενος Ἀνανίας, γέρων Θεόκλητος καὶ ἀπαντες οἱ σὺν ἥμιν ἐν Χ(ριστ)ῷ ἀδελφοί.

Στὸ ἀριστερὸ μέρος τοῦ χαρτιοῦ καὶ στὸ χῶρο μεταξὺ χρονολογίας καὶ ὑπογραφῆς τοῦ ἐγγράφου ὑπάρχει γραμμένη μὲν τὴν ἴδια γραφή, ἄλλὰ μὲ μικρότερα γράμματα, ἡ ἔξῆς συμπλήρωση:

1. Στὸ χφ. καί τοι.

2. Γιὰ τὸ ζήτημα τῶν κειμηλίων τοῦ Ἀγίου Ὁρούς κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 καὶ τῆς διαθέσεως μερικῶν ἀπὸ αὐτὰ ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος βλ. γενικά Π. Μ. Κοντογιάννη, Τὰ κειμήλια τοῦ Ἀγίου Ὁρούς κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν, «Θεολογία» τ. 4 (Αθῆναι

Ἐγ τούτοις σημειοῦμεν ὅτι ὁ ἥδη ἀποστελλόμενος διαληφθεὶς συναδελφὸς ἡμῶν ἐν Χ(ριστ)ῷ προηγούμενος καὶ Ἀνανίας, ὑπῆρχε τότε μετὰ τοῦ μακαρίτον ἀρχιμ(ανδρίτον) μας Ἀνθίμον, καὶ διὰ αὐτοῦ παρελάμβανον οἱ κύριοι Ὅδραιοι τὰς παρ' αὐτοῖς μοναστηριακὰς ἡμῶν ἀποσκενάς, ὡς εἴρηται.

Ἐπίσης, στὸ κάτω μέρος ἀριστερὰ τοῦ ἐγγράφου, βρίσκουμε γραμμένα τὰ ἔξης σὲ πλάγιους στίχους:

Ἐν τούτοις παρακαλοῦμεν θαδδούντως, ἐπειδὴ ἐν τοῖς αὐτόθι μοναστηριακοῖς ἡμῶν πράγμασιν εὑρίσκεται ἐν ὁσσικὸν αὐτοκρατορικὸν χρυσόβουλλον¹ τοῦ ἵεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου, νὰ γένη μία μετάφρασις τούτου εἰς τὸ ὁσμαῖκόν, καὶ ἔτι ἐν ἵσον εἰς τὸ ὁσσικὸν ἐπιβεβαιωμένον², διὰ νὰ εὑρωμεν ἐτοιμοτέραν τὴν ὑποδοχὴν πρὸς τὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρέσβυν, καὶ ἐλευθέραν τὴν δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη διάβασιν.

9. ΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΙΒΗΡΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 18

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 5). Τὸ ἔγγραφο εἶναι γραμμένο καὶ στὶς τέσσαρες σελίδες δίφυλλου χαρτιοῦ, διαστάσεων 0,238×0,355 μ. Στὸ ἐπάνω ἀριστερὰ μέρος τῆς πρώτης σελίδας ὑπάρχει ἡ σφραγίδα τῆς μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἀγίου Ὁρούς.

Περὶ ληψης—Οἱ μοναχοὶ τῆς μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἀγίου Ὁρούς ἀπευθύνονται στὸν Αὐγουστίνο Καποδίστρια, ἀδελφὸς τοῦ Κυβερνήτη, καὶ τὸν παρακαλοῦν νὰ μεσολαβήσῃ στὸν ἀδελφό του γιὰ νὰ διατάξῃ τοὺς Ὅδραιοὺς νὰ τοὺς παραδώσουν τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ σκεύη τῆς μονῆς ποὺ είχαν παραδοθῆ σὲ αὐτοὺς γιὰ φύλαξη. Γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν στέλνουν, εἰδικὰ ἔξουσιοδοτημένο, τὸν μοναχὸ τῆς μονῆς Ἰβήρων Ναθαναήλ, ποὺ φέρει καὶ τὸν κατάλογο τῶν κειμηλίων καὶ σκευῶν, τὸν ὅποιο είχαν ὑπογράψει καὶ σφραγίσει οἱ Ὅδραιοι κατὰ τὴν παραλαβῆ. Οἱ Ἰβηρίτες ἀναφέρουν ἀκόμη στὸν Αὐγουστίνο τὴν πληροφορία ποὺ είχαν ὅτι οἱ Ὅδραιοι παρακράτησαν καὶ πούλησαν ἀρκετὰ κειμήλια καὶ σκεύη, μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι τὸ ἐπαναστατημένο ἔθνος χρειαζόταν χρήματα. Τὴ δικαιολογία αὐτὴ δὲν τὴν ἀποδέχονται οἱ μοναχοί, γιατὶ τὸ Ὅρος ὑπέφερε πολλὰ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἀγώνα

1926), σ. 144-152. Πρβλ. καὶ Σμρνάκη, "Ἄγιον Ὅρος, σ. 181-183, Βακαλοπούλος, Πρόσφυγες, σ. 28.

1. Στὸ χρυσόβουλλον.

2. Στὸν οἰκεῖο φάκελο τοῦ Ἀρχείου Καποδίστρια δὲν βρέθηκε τίποτε σχετικό.

καί, ἐπιπλέον, ἀναγκάστηκε νὰ καταβάλῃ ὑπέρογκα χρηματικὰ ποσά, γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταστροφή του ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

σ. 1

Πανεκλαμπόρτατε καὶ περιφανέστατε Κόμη!
Ἐνσπλαχνικώτατε Κύριε!

† *Tὴν ἔμφυτον Αὐτῆς καλοκαγαθίαν, καὶ τὴν πρὸς τὰ καλὰ δοπὴν ἀπέδειξεν ἡμῖν ἡ τῆς Ἑλλάδος ὁρθὴ κυβέρνησις, ἣς συνεργὸς καὶ συμπολάκτωρ ἡ Αὐτῆς θεοσέβεια, ὡς αὐτάδελφος αὐταδέλφον περικλεῶς τε καὶ θεοφιλῶς διεξάγοντος αὐτὴν καὶ κυβερνοῦντος. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ πρὸς πάντας ἀκριβεστάτη σύνεσις, ἥ τε πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους εὐνοῦχὴ διάθεσις, καὶ εἰς τοὺς ἀπὸ ἐντεῦθεν παραγενομένους εὐμενῆς ὑποδοχὴ καὶ δεξίωσις. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον, καὶ ὅπερ νικᾶ πάντα, καὶ πολλοῦ ἄνω τίθησιν Αὐτίρν, ἀλλὰ δῆτα καὶ γνήσιον Αὐτὴν παριστᾶ ἐραστὴν τῆς ὑπεράγγον Θεόπαιδος, τοῦτ' ὅμολογεῖται ἡ πρὸς τὸν ἰερὸν τοῦτον Ἀθω, τὸν μυστικὸν τῆς Θεοτόκου περίβολον, ἵδιαζονσα Αὐτῆς εὐλαβητικὴ ὑπόκλισις, καὶ ὁ περὶ τὴν σύστασιν καὶ τὴν εἰς τὸ κρείττον αὐτοῦ ἀποκατάστασιν καὶ διαμονήν, διακαής πόθος καὶ ἡ ἔφεσις. Τοῦτο ὅσον ὑψηλότερον πάντων, ὅσον ἀπροσδόκητον διὰ τὴν ἡμετέραν ἀναξιότητα, τοσοῦτον ἔχει πλείονα τὸν ἔπαινον, ὅτι μὴ δεηθεῖσα ἡ Ὅμητέρα Πανεκλαμπόρτης ἀνθρωπίνης ἱστινοσοῦν παρακλήσεως καὶ πρεσβείας, οἰκοθεν ὁρμωμένη, καὶ ὡς σοφίας τρόφιμος, καὶ τὰ θεῖα πεπαιδευμένη καλῶς ἐπίσταται, ὡς τὸ Ὅρος τοῦτο, οὐ τῶν ἐμφιλοχωρούντων ἐν αὐτῷ ἥδη ἐστὶ κτῆμα, ἀλλὰ πάντων τῶν χριστεπωνύμων, καὶ μάλιστα τῶν τὴν σύστασιν αὐτοῦ καὶ διαμονὴν γλυ-
χομένων, καὶ τῶν εὐλαβείᾳ καὶ ἔρωτι φερομένων πρὸς τὴν ὑπεράγιον Θεομή-
τρα, τὴν ἔφορον αὐτοῦ καὶ προστάτιδα. Διά τοι ταῦτα καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοί,
ὡς μέλος ἀναπληροῦντες τοῦ ὅλου πνευματικοῦ σώματος τῶν ἐν τῷ Ἀγίῳ
Ὅρει τούτῳ ενάγων Καταγωγίων, ὃν ἔνθερμος μετὰ τὴν Θεοτόκον προστάτης
ἡ ὑμετέρα Θεοσέβεια, ὡς δέδεικται, θαρρόντως προσερχόμεθα πρὸς Αὐτὴν
διὰ τῶν ταπεινῶν ἡμῶν τούτων γραμμάτων, τὴν ἔξῆς πρεσβείαν ὑπὲρ ταύτης
τῆς ἰερᾶς ἡμῶν μονῆς ἐμπόρως ποιούμενοι.*

*Ἔν μὲν δέ τε καλῶς εἶχε τὰ ἡμέτερα, καὶ ἡσυχία ἄκρα ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὅρει
τούτῳ, πανεκλαμπόρτατε Κύριε, δέ τε δὲ συγχωρήσει θείᾳ τετάρακται τὸ πᾶν,
καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ὡς οὐκ ἔδει ἐγένετο, ταραχή τε καὶ φόβος μέγας κατέλαβεν
ἡμᾶς, δέ τε μάλιστα μιαυφονίαν καὶ πῦρ πνέοντα ἀπωλείας κατὰ τοῦ ἰεροῦ τού-
τον τόπον, παρεγένοντο πρὸς ἡμᾶς τὰ τῶν Ὁθωμανῶν στρατεύματα. Ἐντεῦ-
θεν οὖν χώραν διδόντες καὶ ἡμεῖς τῷ πειρασμῷ, ἐνεκρίνομεν τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν
διακαρτερῆσαι ἐνταῦθα, ἔρωτι τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ταύτης πατοΐδος, μέχρις
αἷματος καὶ θανάτου, τοὺς δὲ μεταβῆναι μετὰ τῆς μοναστηριακῆς ἡμῶν ἰερᾶς
ἀποσκευῆς εἰς τόπον ἀσφαλῆ καὶ ἀκίνδυνον, πρὸς διάσωσιν. Ὁ καὶ ἐγένετο,*

μισθωσάντων ἡμῶν δύο πλοϊα 'Ιονικῆς¹ σημαίας, τοῦ μετοικισθῆναι τοὺς ἀνα-
χωρήσαντας ἀδελφοὺς μεθ' ὧν παρεδώκαμεν αὐτοῖς μοναστηριακῶν ἡμῶν
πραγμάτων πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη: ἥτοι Ζάκυνθον² ἢ Κεφαλληνίαν³, καὶ διατη-
ρηθῆναι ἐκεῖσε ἔως ἀν τάχα παρέλθῃ ἡ δογὴ Κυρίου ἀφ' ἡμῶν. Οὕτως οὖν ἀνα-
χωρησάντων τῶν ἡμετέρων συναδελφῶν ἡμῖν ἐν Χ(ριστ)ῷ, καὶ εἴτε διὰ τὰς
ἐπικρατούσας τότε ἐναντιότητας τῶν ἀνέμων, χειμερίους οὖσης τῆς ὥρας, εἴτε
καὶ βουλομένων μαθεῖν ὑπὸ συμπαθείας, πᾶς τὰ ἡμέτερα μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν
τῶν ἀπίστων, χρονοτριβούντων εἰς Σκόπελον, οἱ κύριοι 'Υδραῖοι, μαθόντες
ταῦτα, ἀπέστειλον ἐν πλοῖον ὅπλοφόρον, καὶ ἐκὼν ἀέκων ὡς λέγεται, παραλα-
βὸν αὐτὸν ἀπεκόμισεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν νῆσον, ἐνθα ἐκφορησαντες ἄπασαν
τὴν μοναστηριακὴν ἡμῶν ἀποσκευήν, παρέλαβον αὐτὴν ἰδίῳ βουλήματι τάχα σ. 2
πρὸς φύλαξιν, ἐγχειρίσαντες τοῖς ἡμετέροις συναδελφοῖς κατάστιχον ὑπογε-
γραμμένον καὶ ἐσφραγισμένον τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν σφραγίδι, κρατήσαντες πρό-
τεον ὅσα ὑπῆρχεν εἰς ἄργυρον ἀκατασκεύαστον λάμας πεντήκοντα μίαν, πε-
ρίπον τῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δικάδων, καὶ ἰδιαιτέρως ἔτι ἄργυρον δικάδας:
3:²/4: καὶ μετρητὰ γρόσια: πέντε χιλιάδας καὶ τριάκοντα τρία παρακαταθήκην
ἡμετέροιν τινός συναδελφοῦ ἐκεῖ τότε τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος. Ἐδομεν δὲ λέγειν
καὶ ὅτι ἄλλο ἀρεστὸν ἔδοξεν αὐτοῖς. Μετακομίσαντες δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
κυρίου Γεωργίου Κουντορούιτον κάσας τριάκοντα ἔξι, ἐγκατέλειπον τὰ ἐπί-
λοιπα εἰς τὸ ἐκεῖσε μοναστήριον. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, πανεκλαμπρότατε Κύ-
ριε, καὶ ἀνοίξαντες οἱ φύλακες οὗτοι τῶν ἴερῶν πραγμάτων, ἔλαβον ὅσα ἦν
εἰς σκεύη ἱεροτελεστιῶν⁴ ἀργυρά: ἐγκοσμίματα ἀγίων λειψάνων, θήκας αὐτῶν,
ἀρτοκλασίας, καρδίλας, θυμιατήρια, δίσκους, κιβώτια καὶ τὰ τούτοις δμοια
σεπτὰ καὶ ἄγια. Καὶ ἀποστείλαντες εἰς ἀλλοτριάν ἐχοηματοποίησαν αὐτά, με-
ταχειρισθέντες εἰς ἀνάγκην καὶ βοήθειαν τοῦ Γένοντος. Τοῦτο ἐστι τὸ περὶ τού-
των ἵσχυρὸν καὶ ἀναντίόδητον κατ' αὐτοὺς πρόβλημα καὶ ἡ ἀπολογία. Ζητή-
σαντες ὅμως οἱ ἡμέτεροι ἀπόδειξιν ζυγοσταθμίας τῶν ὅσων παρέλαβον, εἶπον
αὐτοῖς ὅτι ἀρκεῖ τὸ δπερ ἔχουσι κατάστιχον τῆς γενικῆς καταγραφῆς εἰς ἀνα-
ζήτησιν. Ταντὸν εἰπεῖν κατὰ τὸν ἐνδομυχοῦντα αὐτοῖς λογισμόν, ἐνέπαιξαν
αὐτούς. Πᾶς γὰρ ἀν γνωσθήσεται ἐκ τῶν εἰδῶν τὸ ἀκοιβές τῆς ποσότητος,
ζυγοσταθμίας μὴ οὖσης; Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τούτων καθ' ἃς ἐλάβομεν ἐκ
διαφόρων εἰδοποιήσεις⁵.

1. Δηλαδὴ τῆς Ἐπτανήσου Πολιτείας. Στὸ χφ. 'Ιωνικῆς.

2. Στὸ χφ. Ζάκυνθον.

3. Στὸ χφ. Κεφαλληνίαν.

4. Στὸ χφ. ἱεροτελεστειῶν.

5. Ἰβηρίτες μοναχοί, πρόσφυγες στὴ νότιο Ἑλλάδα, είχαν ἥδη ζητήσει καὶ στὸ πα-
ρελθόν (12 Ἰουλίου 1823) μὲ ἀναφορά τους ἀπὸ τοὺς 'Υδραίους νὰ τοὺς ἐπιστρέψουν τὰ
ἱερὰ κειμήλια καὶ σκεύη τῆς μονῆς των, γιὰ νὰ μπορέσουν, διαθέτοντας μερικὰ ἀπὸ αὐτά,

‘Αλλ’ οὖν ἐπειδή ἥδη, θεοσεβέστατε Κύριε, οἱ κατατυραννήσαντες ἡμᾶς εἰς τοσούτων ἐτῶν περίοδον ἀσεβεῖς στρατιῶται, ἀνεχώρησαν θείῳ ἐλέει ἀφ’ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἔξω κινδύνου καὶ φόβου, ἀνάγκη πᾶσα ἵνα καὶ οἱ ἡμέτεροι οὗτοι συναδελφοὶ ἐν Χ(ριστ)ῷ, ἐπανέλθωσι πλέον πρὸς ἡμᾶς, μετὰ τῶν μοναστηριακῶν ἡμῶν τούτων πραγμάτων. Διὸ καὶ κατὰ κοινὴν ἡμῶν διάσκεψίν τε καὶ ἐκλογῆν, ἀποστέλλοντες τὸν παρόντα ἡμέτερον συναδελφὸν ἐν Χ(ριστ)ῷ γέροντα καὶ Ναθαναήλ, θαρρούντως ἐπισυνιστῶμεν αὐτὸν πρὸς τὴν ὑμετέρων φιλάγαθον Πανεκλαμπρότητα, παρακαλοῦντες θερμῶς ἵνα κατὰ τὴν ἔμφυτον Αὐτῆς δόσην πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐπιδεομένων, ὑποδεχθῆ αὐτὸν εὐμενῶς, καὶ διὰ τῆς συντόνου καὶ ἐμμελοῦς αὐτῆς παραστάσεως ἐπιχορηγηθῆ αὐτῷ τε καὶ τοῖς εἰς Ὅρδαν διατρίβουσιν ἡμετέροις συναδελφοῖς ἐν Χ(ριστ)ῷ, ἀδεια παρὰ τῆς θεοφρονρήτου Κυβερνήσεως εἰς τὸ παραλαβεῖν αὐτά, πληρεξούσιως διορισθεῖσιν ἐκ τοῦ ἰεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου ἐπὶ τούτῳ, συνεκδιδομένης ἀμα δὲ καὶ ἐντόνου ἐπιταγῆς πρὸς τοὺς κυρίους Ὅρδαινος εἰς τὸ ἐγχειρίσαι αὐτοῖς ἄπαντα ταῦτα, ἀπαραμειώτως τε καὶ ἀνελλιπῶς ὡς καὶ παρέλαβον αὐτά, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἰδίου αὐτῶν καταστίχουν. Οὐ γάρ ἀνεχόμεθα, εὐσπλαχνιώτατε Κύριε, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἵνα ἐκλείψῃ ἐξ αὐτῶν, ἐὰν καὶ μνημάκις ἐπίπωσιν ὅτι εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους ἐχοήσαντο τούτοις. Καθ’ ὅτι, ἐὰν τὸ Ὅρος τοῦτο ἵνα μὴ μαχαίρας ἀθέον καὶ πνρὸς ἀνυποίστον παρανάλωμα γένηται, ὡς εἴδομεν καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι τοῦτο γεγενημένον, πραγματευθὲν θείᾳ ἐπινεύσει τὰ πρὸς διάσωσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν κρατούντων, ἔμεινεν ἐκτὸς ἀναλωμάτων, καταμετρήσεών τε καὶ λοιπῶν ἀποζημιώσεων, ἐξικνουμένων εἰς ἀπιθάνους μέν, ἀλλ’ ἀληθεῖς καὶ βεβαίας ποσότητας, εἰχεν ἀν λόγον ἡ πρότασις αὐτῶν. ’Αλλ’ ὅταν ὑπελείφη Ὅρος καὶ τείχη γεγυμνωμένα ἀπάσης οἰκιακῆς τε καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀποσκευῆς καὶ εὐπρεπείας, ἵνα μὴ κατασκαφῶσι, κατὰ τὴν τοῦ σουλτάνου τότε φρικτὴν ἀπόφασιν, ταῦτα τὰ ἰερὰ Καταγώγια, τὰ κοινὰ τοῦ γένους τῶν χριστεπονύμων αὐχήματα, αἱ στῆλαι τῆς εὐσεβείας τῶν πάλαι βασιλέων ἡμῶν, τὰ πραγματικὰ ἀσυλα καὶ τα/μεῖα τῆς ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, αἱ γέφυραι τῆς εἰς οὐρανὸν ἀναβάσεως, ποῖον ἀν λόγον ἔχῃ ἡ τοσαύτη καταστροφὴ τοσούτων ἰερῶν, ἀναλωθέντων δῆθεν εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον μέλος τοῦ Γένους, ὑπῆρχεν εἰς τοσαύτας δαπάνας καὶ κινδύνους; Καὶ ταῦτα κατὰ τὸν πρῶτον χρόνον ἐκεῖνον, καθ’ ὃν τὰ ταμεῖα τῶν κυρίων Ὅρδαινον ὑπῆρχεν ἐξερευγόμενα ἐκ νομισμάτων εἰς νομίσματα.

Πολλοὶ ἐγκαλοῦσιν ἡμᾶς ὅτι κατηναλώσαμεν ταῦτα εἰς τοὺς ἀπίστους, καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν δῆθεν τοῦ Γένους. ’Αλλ’ εἰπάτωσαν καὶ δεικνύτωσαν ἡμῖν τρόπον ἐτερον, δι’ οὗ ἡδύναντο διατηρηθῆναι τὰ ἰερὰ ταῦτα τοῦ Γένους Καταγώγια. ’Αλλ’ οὐκ ἔχουσιν, οὐδὲ δύνανται εἰπεῖν εἰμὴ ὅτι καὶ ταῦτα τὰ πρὸς τοὺς

νὰ ἔξασφαλίσουν πόρους ζωῆς (βλ. ’Αντ. Λιγνοῦ, ’Αρχεῖον Κοινότητος “Ὕδρας, τ. 9, σ. 269-270).

ἀπίστονς δοθέντα, ἐβούλοντο αὐτοὶ λαβεῖν. Καὶ τὰ τοῦ "Ορους οὐδὲν ἐτίθεντο ἐὰν ἀπέβαινον ώς τὰ τῶν χωρίων τῆς Θετταλίας ἀπάσης, ώς τὰ τῆς Ναούσης, τὰ τῆς Κασάνδρας¹, τὰ τῶν Ψαρῶν, τὰ τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τὰ τῆς Πελοποννήσου αὐτῆς, ὅτε ὁ ἔξ Ἀραβίας λόκος² εἰσήλασεν ἐν αὐτῇ. Ἄλλ' ἡμεῖς γε ἀπ' ἐναντίας τούτων, οὐδὲ ὅλως εἰς νοῦν θέμενοι τὰ πρὸς τοὺς ἀπίστονς δοθέντα, χάριν μάλιστα αὐτοῖς ὅμοιογνυμεν ὅτι ἐγκατέλειπον ἡμῖν, κατὰ ἀνέκριστον προμήθειαν Θεομητορικῆς Μεγαλειότητος, ἀθικτα καὶ ἀνεπηρέαστα τὰ τείχη τῶν ἰερῶν τούτων Σκηνωμάτων, καὶ τοὺς ἰεροὺς αὐτῶν ναούς, τυφλωθέντες τοῖς δώροις καὶ τῇ ἀρπαγῇ. Ἄλλ' οὐδέποτε σιγήσωμεν ἢ δλως ἀνεξόμεθα τὴν τοσαύτην ὑστέρησιν, τοσούτων ἀναποσπάστως ἀφιερωθέντων Θεῷ καὶ Θεομήτορι, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων ἰερῶν σκευῶν καὶ κειμηλίων, κατάραν ἀδιαφορίας ἔλκοντες ἐν ἑαυτοῖς τῶν ἀειμνήστων ἐκείνων ἀφιερωτῶν, καὶ τῶν ἡμᾶς διαδεξομένων ἀδελφῶν.

Διπλῆν ενδρομεν τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἀπογύμνωσιν ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, πανεκλαμπρότατε Κύριε, μίαν μὲν ὑπὸ τῶν ἀπίστων, ἄλλ' εἰς καλὸν ἀποβᾶσαν, διατηρηθέντων εὐδοκίᾳ θεομητορικῆς Μεγαλειότητος, τῶν ἰερῶν τούτων Σκηνωμάτων, ἐτέραν δὲ ὑπὸ τῶν ὅμοπίστων αὐτῶν, ἐν προσχήματι γενικῆς τοῦ ἔθνους ὥφελείας, ἄλλ' εἰς καταστροφὴν γενικῶν τοῦ ἔθνους ἰερῶν ἀφορῶσάν τε καὶ κινηθεῖσαν. Ἄλλὰ μὴ ἀνάσχον, εὐσπλαχνικώτατε Κύριε, μὴ ἀνάσχον τὴν τοσαύτην κατὰ τοῦ ἰεροῦ τούτου Σκηνώματος τῆς ὑπεράγνου Θεόπαιδος, γενομένην ἡμῖν ἀδικίαν. Μὴ θέλε τὴν τοσαύτην ἀπογύμνωσιν τῶν ἰερῶν ἡμῶν ναῶν. Φεῖσαι κἄν τῶν τειχῶν τοῦ ἰεροῦ ἡμῶν τούτου Καταγωγίου, ἀτινα πρὸς χρόνων ἀρξάμενοι ἀγοικοδομεῖν καὶ ἀνακαινίζειν ἀποσαθρωθέντα, ἡμιτελῆ ὑπελείφθησαν ἥδη ἐκ τῆς περιστάσεως, ἄλλα δὴ καὶ χήτει τῶν ἀναλωμάτων, ἄχρι τοῦ πρώτου φατνώματος, οἷονεὶ ἐν σχήματι ἐλεεινῷ ἵκετεύοντα καὶ προκαλοῦντα ἡμᾶς εἰς τὸ πέρας τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἀνορθώσεως. Ἀναζωσάμενος, ὥσπερ ἀνὴρ θεῖος, ζῆλον ἔνθεον, παράστηθι θαρρούντως τῷ ἀδελφῷ ὃς ἀδελφὸς προσφιλής, παρακάλεσον, ἵκετευσον μεθ' ἡμῶν τῶν θερμῶν πρὸς τὴν Θεοτόκον ἵκετῶν σου. Ἀντιβόλησον ὅσόν ἐστιν καὶ δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐξ ἐμφύτου νόμων εὐθυδικίας ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ τῶν ἰερῶν ἀποσκευῶν τῆς Θεομήτορος καταχρήσει. Λιεκδικήθητι σὸν τῇ Θεοτόκῳ καὶ τοσούτονς ἄλλους Ἀγίους, ὃν τὰ λείψανα δαίμονες ἔφριξαν, καὶ οἱ κύριοι οὗτοι περιφρονητικῶς ἀπεγύμνωσαν τῆς ἐγκοσμήσεως αὐτῶν, οὐ γὰρ εἰς βοήθειαν τοῦ Γένους, ώς αὐτοὶ λέγοντιν, ἄλλα πρὸς ἴδιοτέλειαν καὶ φανερὰν αἰσχροκέρδειαν, ἵνα διατηρήσωσι τὰ ἑαυτῶν, κατεχρήσαντο τούτους, εἰς ἀ οὐδὲ διβολόν ποτὲ συνεισέφερον. Εἰδὲ καὶ ἔχουσιν εἰπεῖν, εἰπάτωσαν καὶ ἀφαιρεθή-

σ. 4

1. Στὸ χρ. Κασάνδρας.

2. Δηλαδὴ ὁ Ἰμπραῆμ πασάς τῆς Αἰγύπτου.

Eἰκ. 4. Πανομοιότυπο τοῦ ὑπὸ ἀριθμ. 10 ἐγγράφου

τω ἐκ τῆς ποσότητος, τὰ πρὸς αὐτὰ τὰ ἵερὰ ἐγκοσμήματα αὐτῶν. Ἐλλ' οὖν ἡμεῖς τοιαύτην πρὸς τὸ Γένος βοήθειαν οὐ στέργομεν, θεοσεβέστατε Κύριε, ἀλλ' οὐδὲ τὸ Γένος πάντως, τυραννικήν, ληστρικήν, ἵεροσυλον, βιαίαν, κατὰ διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν τῶν ἵερῶν ἡμῶν γεγενημένην. Οἶκοθεν ἡμεῖς, αὐθορμήτως τε καὶ αὐτοθελήτως ἑτοίμως ἔχομεν βοηθῆσαι τὸ Γένος, δικαιούμενοι ἀπροσωπολήπτως τε καὶ νομίμως εἰς τὰ ἑαυτῶν. Ἐχει τὸ Γένος καὶ τὰ νῦν χρήζοντα βοηθείας, καὶ σχολεῖα, καὶ ὁρφανοτροφεῖα, καὶ ἄλλα, καὶ ὑπὲρ ὅν τις λογίζεται ἢ ἐλπίζει τυχόν, προσφέρομεν ἡμεῖς καὶ δίδομεν, τὰ κατὰ δύναμιν ἡμῶν, εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, δύο λεπτά, ὑπεροτιμώμενα διὰ τὴν προαίρεσιν, εἰ καὶ τοσαύτην ἔχομεν χρείαν τῆς μοναστηριακῆς ἡμῶν ἀνοικοδομῆς, ὡς προείρηται.

Πανεκλαμπρότατε καὶ θεοσεβέστατε Κύριε, ἵνα διατηρηθῶσι τὰ ἵερὰ ταῦτα τοῦ Γένους τῶν χριστεπωνύμων Καταγώγια, ὡς περ καὶ τὴν ἀρχὴν εἴπομεν, ἀφίσιος τε καὶ ἀτρόμως ὑπεκλίναμεν τὸν αὐχένα, οὐ γὰρ ἦν ἄλλως γενέσθαι, πρὸς τὴν ἀδυσώπητον ἐκείνην αἱμοχαρῇ μάχαιραν τῶν Ἀγαλινῶν. Ἐξεκενώσαμεν ἀφειδῶς εἰς τὰς δίκην Βριάλεω ἀρπακτικὰς χεῖρας αὐτῶν ἄπασαν τὴν ἐνοῦσαν ἡμῖν ὑπαρξίν, ἄχρι καὶ τοῦ χιτῶνος¹ ἡμῶν, καὶ οὕτω σὺν Θεῷ δὲ εἰρήσθω, διετερήσαμεν καὶ διεσώσαμεν τὰ ἵερά ταῦτα τοῦ Γένους Καταγώγια, ἐξαγοράσαντες αὐτὰ σχεδὸν τῷ ἴδιῳ ἡμῶν ἀλματὶ. Εἰ οὖν οὕτως περὶ τούτον ἐγένετο, ὑπὲρ τοῦ τοιούτου ἡμῶν δικαιώματος πᾶς σιγήσωμεν; ἢ πᾶς ἀνεξόμεθα τῆς τοσαύτης ἡμῖν ἀδικίας, ἀπογυμνώσεώς τε καὶ στερήσεως τῆς ἵερᾶς ἡμῶν ἀποσκευῆς, εὐπρεπείας τε καὶ στολισμοῦ τῶν ἵερῶν ἡμῶν ναῶν; Ἐλλ' ἐὰν καὶ τῆς παρὰ ἀνθρώπων ἀποτύχωμεν εὐθυδικίας, ὡς οὐκ ἐλπίζομεν, ἀλλ' οὐ πανσόμεθα² νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν καταβοῶντες, συγγνώμη³ τῷ ὑπὸ θλίψεως λόγῳ, πρὸς τὴν ὑπέραγνον Κυρίαν ἡμῶν Πορταΐτισσαν Θεοτόκον⁴, ὑπὲρ τοῦ τοιούτου μοναστηριακοῦ ἡμῶν δικαιώματος. Διὸ καὶ πρὸ τούτου, πίπτοντες ἀπαντες ἐπ' ἐδάφους, πρὸ τῶν πανεκλάμπρων ὑμῶν ποδῶν ἐγκυλινδούμενοι, παρακαλοῦμεν, δεόμεθα μετὰ δακρύων, ἵνα εἴτε ἐκ τῶν κνημίων τούτων, εἴτε ἐκ τοῦ Γένους, ὡς αὐτοὶ λέγοντες, ἀποδοθῶσιν ἡμῖν τὰ ἀπαραίτητα ταῦτα ἡμῶν δίκαια, τῆς τοσαύτης καταχρήσεως τῶν ἵερῶν ἡμῶν ἀποσκευῶν καὶ κειμηλίων. Ὅπως ἀνὴρ τὸ δίκαιον τῶν θείων νόμων, τῶν ἀνθρωπίνων θεσμῶν, τοῦ ὄρθοῦ λόγου, ἀσφαλισθήτω ἐν τούτοις ἢ ἵερά ἡμῶν αὕτη μονή, εὐγνωμονοῦσσα ἐσ ἀεί, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ θεοφρονρήτῳ Πανεκλαμπρότητι καὶ Ἐξοχότητι, καὶ παντὶ τῷ Ἑλληνικῷ τῶν Ὁροθοδόξων Γένει. Καὶ ταῦτα μὲν εὐχετικῶς τε

1. Στὸ χφ. χειτῶνος.

2. Στὸ χφ. πανσόμεθα.

3. Στὸ χφ. συγγνώμη.

4. Γιὰ τὴν ἱστορία τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Πορταΐτισσας βλ. πρόχειρα στοῦ Σμυρνάκη, "Αγιον Ὄρος, σ. 463-464.

καὶ ἴκετικῶς, ἐξαιτούμενοι συγγνώμην εἰς τὴν ὑπὸ θλίψεως καὶ ἀνάγκης ἥμῶν τοσαύτην ἀπεραντολογίαν, τὰ δὲ πανέκλαμπρα Αὐτῆς ἔτη εἴησαν θεόθεν ὅ, τι πλεῖστα καὶ τρισόλβια.

*αωλ'ον: Ἰοννίον ιηνε
ἀπὸ Ἀγίου Ὁρους*

Τῆς ὑμετέρας θεοσεβεστάτης τε καὶ φιλοπτώχον Πανεκλαμπρότητος

Ικέται πρὸς Θεὸν διάπνοι καὶ δοῦλοι ὑποκλινεῖς

† Οἱ Ηροϊστάμενοι τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμοῦ(ας) Βασιλικῆς τε καὶ Η(ατ)ριαοχικῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων ἀρχιμανδρότης Λεόντιος, Ὄνούφριος, καὶ ἄπαντες οἱ σὺν ἡμῖν ἐν Χ(ριστ)ῷ ἀδελφοί.

Τῷ πανεκλαμπροτάτῳ καὶ περιβλέπτῳ Κόμητι κνοίῳ κ(νοί)ῳ Λάγονστίνῳ Καποδίστριῳ¹.

10. ΟΛΟΣΦΡΑΓΙΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΟΜΗ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

1830

Ἰουνίου 24

Πρωτότυπο (Ἀρχεῖον Καποδίστρια, φάκ. 548, ἀριθ. 4), γραμμένο στὴν πρώτη σελίδα δίφυλλου χαρτιοῦ διαστάσεων $0,240 \times 0,350$ μ. Τὸ ἔγγραφο φέρει στὶς τρεῖς πλευρὲς τοῦ κειμένου (δεξιά, ἀριστερὰ καὶ κάτω) τὶς σφραγίδες τῶν 20 μοναστηριῶν τοῦ Ἀθω κατὰ τὴν ἔξῆς σειρά: στὴν δεξιὰ πλευρά, ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω, είναι οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Βατοπεδίου, Χιλανδαρίου, Κουτλουμουσίου, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Φιλοθέου καὶ Σίμιωνος Πέτρας· στὴν ἀριστερὴ πλευρά, κατὰ τὴν ἵδια φορά, οἱ σφραγίδες τῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἰβήρων, Διονυσίου, Παντοκράτορος, Ζωγράφου, Καρακάλλου καὶ Ἀγίου Παύλου· στὸ κάτω μέρος τοῦ κειμένου, σὲ δυὸ σειρὲς ὁριζοντίως, βρίσκονται οἱ σφραγίδες τῶν μονῶν Ξενοφῶντος, Σταυρονικήτα καὶ Γρηγορίου στὴν πρώτη σειρά καὶ Ἐσφιγμένου, Ρωσικοῦ (Παντελεήμονος) καὶ Κωνσταμονίτου στὴ δεύτερη (βλ. καὶ εἰκ. 4).

Π ε ρ ἵ λ η ψ η:—Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἀπευθύνεται μὲ δόλοσφράγιστο γράμμα της πρὸς τὸν κόμη Αύγουστίνο Καποδίστρια καὶ τὸν παρακαλεῖ νὺν φροντίση μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του, τὸν Κυβερνήτη τῆς Ἐλλάδος, πρὸς τὸν ὅποιο στέλνει ἄλλῃ ἐκτενῆ δόλοσφράγιστη ἀναφορά, νὺν μεσολαβήσουν, στὸν τσάρο, γιὰ νὺν διατηρηθοῦν στὴ δικαιοδοσίᾳ τῶν μονῶν τοῦ Ἀθω τὰ μοναστηριακὰ κτήματά των στὴν Μολδοβλαχία, τὰ ὅποια ἐπιβουλεύονται οἱ ἐντόπιοι.

1. Στὸ χφ. Καποδήστρια.

Ἐκλαμπρότατε καὶ φιλοχριστότατε κύριε Κόντε Αὐγονστίνε.

Τὴν ὑμετέραν φιλοχριστοτάτην Ἐκλαμπρότητα δῆλη ψυχῆ ἐν Κ(ροί)ῳ εὐχόμενοι ταπεινῶς προσαγορεύομεν.

Γέβεβιασμένοι ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἀσφαλισθῶσι τὰ ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἵερα ἡμῶν μοναστήρια¹, ακλονούμενα ἥδη ὑπὸ τῆς ἀκορέστον καρδίας τῶν ἐκεῖ ἐντοπίων, ὅντα δὲ ἡ μόνη τῶν ἐνταῦθα κυριαρχούντων παραμυθία καὶ σωτηρία, γράφομεν ἴκετίγιον ἀναφορὰν ἡμῶν πρὸς τὸν ἔξοχώτατον Κυβερνήτην τὸν θεοσεβέστατον Αὐτάδελφόν της, καθικετεύοντες ἵνα ἀναγγείλῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητι, ἐξαιτούμενοι τὴν εὐθύδικον Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴν προνοητικὴν ὑπεράσπισιν². Τὴν πρὸς τὴν Αὐτοῦ θεοσεβεστάτην Ἐξοχότητα ταπεινὴν ἡμῶν ἀναφορὰν θέλει θεωρήσει καὶ ἡ φιλόχριστος Λατῆς Ἐκλαμπρότης, ἵνα μὴ ἐπαναλαμβάνωμεν κἀγνταῦθα τὰ αὐτά, γινόμενοι ὁχληροί. Τοσοῦτον δὲ μόνον λέγομεν ὅτι ἀν μὴ τῇ θεοσεβεστάτῃ ὑμῶν προνοίᾳ ἐπιβάλῃ Αὐτοκρατορικὸν ὅμμα ἐπ' αὐτοῖς, ἀποσπῶνται ἀφ' ἡμῶν ὀλοκλήρως, καὶ οὕτω προφανῆς καὶ παρὰ πόδας καὶ τούτων ἡ ἐργάμωσις, ἐξ ἐκείνων τὴν διάσωσιν καὶ παραμονὴν ἐχόντων. Λιὸν καὶ καθικετεύομεν ἵνα καὶ ἡ ὑμετέρα Ἐκλαμπρότης συνεργήσῃ εἰς τοῦτο, ὡς οἰδε, καὶ παρὰ Θεοῦ φωτισθῆ, δι' ἀγάπην Θεοῦ, δι' ἀγάπην τῶν ἱερῶν τούτων Καταγωγίων, καὶ δι' ἀγάπην τοῦ ἱεροῦ τούτου τόπου, τὸν ὄποιον μετὰ Θεὸν ἀφιεροῦντες εἰς τὴν ὑμετέραν προστασίαν καὶ κυβέρνησιν, μένομεν ἐξαιτούμενοι ὑμῖν ἅπαν σωτήριον.

1830: Ιοννίου 24

Τῆς ὑμετέρας φιλοχριστάτης Ἐκλαμπρότητος

ἴκεται πρὸς Θεὸν διάπνυροι

ἢ Ἀπαντεῖς οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινῇ τοῦ Ἅγιον Ὁροντοῦ Συνάξει ἐκ τῶν εἰκοσι τετρακοσίων Μοναστηρίων Ηροϊστάμενοι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

1. Γιὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα τοῦ Ἅγιου Ὁρού στὴν Μολδοβλαχίᾳ, ποὺ τὰ δῆμευσε ἀργότερα (1863) ὁ γεγόνος Ἀλέξανδρος Κούζας προκαλάντως ἔτσι τὸ «μοναστηριακὸν ζήτημα» τῆς Ρουμανίας, βλ. πρόχειρα στοῦ Σ μυράκη, "Ἄγιον Ὁρος, σ. 197-204, δπου καὶ ἀναλυτικὸς πίνακας τῶν κτημάτων αὐτῶν μὲ τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα τοῦ καθενός. Πρβλ. καὶ Γεωργίου Τσιοράν, Σχέσεις τῶν Ρουμανικῶν χωρῶν μετὰ τοῦ Ἀθω καὶ δὴ τῶν μονῶν Κουτλουμουσίου, Λαύρας, Δοχειαρίου καὶ Ἅγιου Παντελεήμονος ἢ τῶν Ρόσων, Ἀθῆναι 1938, σ. 83-90. Γ. Ἄλεξάνδροι Λαυριώτοι, Τὸ Ἅγιον Ὁρος μετὰ τὴν ὁθωμανικὴν κατάκτησιν, «Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν» τ. 32 (Ἀθῆναι 1963), σ. 198-216. Βλ. ἀκόμη Ν. Λεβίδη, Τὰ ἐν Ρουμανίᾳ ἔλληνικὰ μοναστηριακὰ κτήματα, Ἀθῆναι 1895, καὶ Σ. π. Ἀντιόχου, Ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Ἅγιων Τόπων, Ἀθῆναι 1901.

2. Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ δὲν βρέθηκε στὸ Ἀρχεῖον Καποδίστρια.

RÉSUMÉ

Stephanos Papadopoulos, Documents provenant des Archives de Capodistria et concernant l'histoire du Mont-Athos pendant l'insurrection de 1821.

L'auteur publie dix documents tirés des Archives du Comte Ioannis Capodistria, premier gouverneur de la Grèce. Ces Archives sont une partie des Archives du Sénat Ionien (Corfou). Les documents publiés concernent en général l'histoire du Mont-Athos pendant l'insurrection hellénique et nous renseignent notamment sur les rapports entre Capodistria et les monastères de l'Athos et surtout sur la question de l'aide financière du Mont-Athos et le renvoi des objets sacrés qui furent transportés en Grèce du Sud pendant l'insurrection avortée d'Emmanouel Pappas en Chalcidique.

Voici un résumé de ces documents publiés.

1. Lettre, datée du 9 août 1827, de l'archimandrite Loucas Leontariadis, supérieur des métoches athonites en Moldavie, concernant l'aide financière des athonites de Moldavie à la Nation hellénique alors en insurrection.
2. Demande, datée du 1 août 1828, du moine Nectarios du monastère Zographou à Capodistria, priant le gouverneur de s'occuper de renvoyer 6.000 grossia qui furent payés, par le dit moine, aux pirates de K. Doumpiotis.
3. Lettre, datée du 1 août 1828, de Iera Koinotis du Mont-Athos à Capodistria où sont relatées les grandes difficultés économiques des monastères à cause des tributs très lourdes imposés par les Turcs et l'expédition de Doumpiotis; c'est pourquoi elle demande une aide financière.
4. Réponse, datée du 20 septembre 1828, de Capodistria à la lettre précédente annonçant que le gouverneur de la Grèce envoie une somme d'argent aux moines de sa propre fortune et qu'il tiendra compte de leur demande.
5. Lettre, datée du 9 mars 1829, de Iera Koinotis remerciant Capodistria pour son aide financière.
6. Lettre comportant plusieurs sceaux, datée du 9 mars 1829 de Iera Koinotis à Capodistria le suppliant d'envoyer deux lettres de change soit un prêt afin que les moines puissent satisfaire les exigences économiques des conquérants.
7. Demande, datée du 1 mai 1829, des représentants du Mont-Athos à Capodistria afin de lui remettre le précédent document.

8. Lettre, datée du 18 mai 1830, du monastère St. Paul demandant à Capodistria d'ordonner aux primats d'Hydra de renvoyer les objets sacrés du monastère qui leurs avaient été confiés au début de l'insurrection.

9. Lettre, datée du 18 juin 1830, du monastère d'Iviron demandant à Avgoustinos Capodistria d'intercéder auprès de son frère pour leurs donner satisfaction au sujet d'une affaire semblable à la précédente.

10. Lettre comportant plusieurs sceaux, datée du 27 juin 1830 de Iera Koinotis demandant les bons offices d'Avgoustinos et de son frère auprès du tsar de la Russie afin qu'ils restent en possession des terrains appartenant aux monastères du Mont-Athos situés en Moldavie et Valachie.